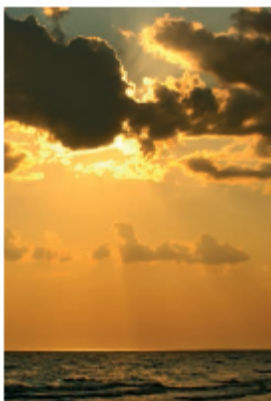

BUDGETINFORMATION

BUDGET
2020

Budget med fokus på velfærd og udvikling

Kommunalbestyrelsens økonomiske politik skal sikre at Tønder Kommunes position som en økonomisk sund og velkonsolideret kommune fastholdes. Samtidig er det et væsentligt målepunkt at udnytte størst mulig andel af den aftalte ramme på serviceudgifter – dog stadig med en sund økonomisk balance mellem indtægter og udgifter.

Budgettet for 2020 afspejler dette og skaber grundlaget for, at kommunalbestyrelsen også i årene frem kan fortsætte denne linje.

Budgettet for 2020-2023 er et budget, hvor der følges op på de massive investeringer i Kommunalbestyrelsens Visions- og Strategiplan 2018-2022 samtidig med, at der er blevet plads til at anvende midler til udvikling af en række velfærdsområder.

Hovedtallene for budgettet er:

- * Et meget stort anlægsprogram på 119 mio. kr.
- * Overskud på ordinær drift med 71,1 mio. kr.
- * Låntagning og likviditet som lever op til målsætningerne
- * Særligt prioriterede tiltag på driften med 10,6 mio. kr.

Hvis jeg særligt skal fremhæve noget fra budgettet, glæder det mig, at vi har opnået fin balance mellem at opjustere Tønder Kommunes kernevelfærd samtidig med, at der er blevet plads til at investere i en lang række spændende projekter.

Der betyder blandt andet, at der investeres yderligere i udviklingen af børn og skoleområdet, at man fokuserer på en værdig og god ældrepleje, og at de borgere der har brug for hjælp indenfor fx det sociale område, også får den hjælp de har behov for.

Udover kernevelfærden investeres der i fortsat udvikling af kommunen, så den vedbliver at være attraktiv for både borgere, kommende tilflyttere og virksomheder.

Bl.a. kan nævnes Erhvervs- og turismefremme; og en række spændende og visionære initiativer, som er lokalt forankrede - fx projekter med nye almene boliger eller den ambitiøse masterplan for området ved Tønder Sport og Fritidscenter.

For god ordens skyld vil jeg også nævne, at vi med dette budget fortsat holder skatten i ro i Tønder Kommune, ligesom vi bidrager til at overholde økonomiaftalen mellem kommunerne og regeringen.

I hæftet her kan du læse mere om den kommunale husholdning, og du kan også finde nyttige informationer om kommunens opgaver og service til borgerne.

God fornøjelse med læsningen.

Henrik Frandsen
Borgmester

Indholdsfortegnelse

Sider:

Generelle bemærkninger

4

Grafer og nøgletal

* Grafer og nøgletal	11
* Resultatopgørelse	12
* Investeringsoversigt	13

Udvalgs- og politikområde

* Økonomiudvalget	15
* Teknik- og Miljøudvalget	20
* Socialudvalget	24
* Sundhedsudvalget	30
* Kultur- og Fritidsudvalget	37
* Arbejdsmarkedsudvalget	39
* Børn- og Skoleudvalget	43

Generelle bemærkninger

Budgettets tilblivelse

Kommunalbestyrelsen vedtog i marts tidsplan og proces for budgetlægningen 2020-2023.

Folketingsvalget den 5. juni gjorde, at økonomiforhandlingerne mellem regering og KL blev udskudt til ultimo august, og der lå først en økonomiaftale den 6. september. Dette har betydet, at kommunernes budgetproces har været meget komprimeret med en endelig budgetvedtagelse senest den 5. november 2019. Tidsplanen for Tønder Kommune har været tilpasset disse ændrede forudsætninger.

Kommunalbestyrelsen vedtog den 28. marts de økonomiske procedurer og rammeudmeldingen for budgetlægningen for 2020.

Dette indebar blandt andet

- forslag til udmøntning af tværgående reduktionspulje på ca. 5 mio. kr. blev udarbejdet af Direktionen til drøftelse i Økonomiudvalget
- fagudvalgene udarbejdede et reduktionskatalog på 1 % af deres serviceramme med fokus på "intelligente forslag"
- fagudvalgene udarbejdede et udvidelseskatalog på 0,5 % til senere fælles prioritering af den afsatte pulje på 4,1 mio. kr.,
- eventuelle "lokale" fagudvalgsudfordringer skulle håndteres indenfor de enkelte udvalgs servicerammer,
- forvaltningen kun måtte fremsende forslag til akutte anlæg, hvor der forelå et påbud eller hvor der eksisterede en anlægsudfordring i et af de eksisterende projekter på investeringsoversigten,
- forvaltningen kvalificerede udgiftsfordelingen mellem årene 2020 - 2023 på de enkelte anlægsprojekter, der var prioriteret i den nuværende investeringsoversigt senest inden fagudvalgenes drøftelser i juni måned,
- den reviderede investeringsoversigt skulle fremlægges på Økonomiudvalgets møde senest i maj, og Økonomiudvalget der tog stilling til om den ændrede udgiftsfordeling skulle indarbejdes i rammerne

Udover den brede politiske involvering har medarbejdernes bidrag gennem MED-sy-

stemet igen i år bidraget til at budgettet efterfølgende kan omfattes i praksis.

Budgettet er et resultat af en bred involvering og engagement, men også af at der tages ansvar og det anerkendes, at ændrede forudsætninger hvert år kræver andre måder at gøre tingene på.

Budgettets behandling

Da økonomiaftalen først forelå primo september betød det ændringer i forhold til budgettets behandling. Generelt blev meget af budgetlægningen "skubbet" fra aug./sep. til sep./okt.

På minibudgetseminaret i juni måned blev der givet statusrapportering på en række temaområder som

- Sektorplan for det specialiserede socialområde
- Boliger for ældre og handicappede
- Zeppelin projektet
- Udviklingsplan Toftlund

Herudover blev der fulgt op på

- Fagudvalgenes arbejde med deres forslag til et 1 % reduktionskatalog samt eventuelle udvidelsesforslag på op til 0,5 % af deres serviceramme
- Direktionens arbejde med forslag til et tværgående reduktionskatalog på 3,5 mio. kr. + udmøntning af resterende MEP pulje på 1,4 mio. kr.

Som opfølgning på analysen af administrationsområdet besluttede Økonomiudvalget at Direktionen skulle udarbejde et reduktionskatalog på 5 mio. kr. som skulle indgå i drøftelserne på budgetseminaret.

Efter Økonomiaftalens indgåelse fik Økonomiudvalg og HMU en gennemgang af aftalens elementer og de forventede konsekvenser for Tønder Kommune. Denne gennemgang fik den samlede Kommunalbestyrelse på budgetseminaret den 30. september hvor der også var særlig fokus på

- Administrationsanalyse/ 5 mio. kr. reduktionskatalog
- Almen boligområdet
- Facility Management
- Erhvervs- og turismeområdet

- FN's Verdensmål

I forlængelse af budgetseminaret fortsatte de politiske forhandlinger og den 1. oktober indgik et bredt flertal bestående af 28 ud af 31 Kommunalbestyrelsesmedlemmer et budgetforlig for 2020. Dette forlig dannede udgangspunkt for det budgetforslag som Kommunalbestyrelsen den 10. oktober videresendte til 2. behandling den 31. oktober.

Fristen for ansøgning om tilskud og låneoptagelse var i år fastsat til 27. september med tilbagemelding den 7. oktober. Det betyder, at justeringer som følge af ændrede tilskud, ret til låneoptagelser samt enkelte øvrige tekniske budgetændringer er fremlagt som et teknisk ændringsforslag til Kommunalbestyrelsens 2. behandling.

Disse ændringer er indarbejdet i budgetforslaget til 2. behandling.

Budgettets resultat

Kommunens økonomi dækker teknik og miljø, social og sundhed, kultur og fritid, arbejdsmarkedsforanstaltninger, børn og skole samt administration.

Finansieringen sker via skatteindtægter, brugerbetaling, statens tilskud og udligning samt lån.

Resultatet af kommunens ordinære drift er budgetlagt til et overskud på 71,1 mio. kr. i 2020.

Størrelsen af kassebeholdningen, økonomiaftale og reduktionskataloget har givet mulighed for at skabe udvikling på en række udvalgte kommunale velfærdsområder

Samtidig indeholder budgettet et meget stort anlægsprogram som delvist finansieres af kassebeholdningen i 2020 og 2021 hvilket er i tråd med den økonomiske politik.

I 2020 forventes et forbrug af kassebeholdningen på 49,6 mio. kr., mens der i budgetoverslagsårene forventes et forbrug af kassebeholdningen på 26,2 mio. kr. i 2021 og en forøgelse i 2022 og 2023 på henholdsvis 16,1 og 30,0 mio. kr.

Tabel 1. Budgettets resultat.

Beløb i mio. kr.	2020
Indtægter	-2.622,8
Skatter	-1.626,0
Tilskud/udligning	-996,8
Driftsudgifter	2.551,7
Serviceudgifter	1.789,7
Udenfor servicrammen	155,4
Indkomstoverførsler	603,1
Renter	3,4
Resultat af ordinær drift	-71,1
Anlæg	119,0
Jordforsyning	0,0
Resultat i alt	47,8
Forsyningsvirksomheder	
Affaldshåndtering	-1,1
Resultat af brugerfinansieret område	-1,1
Finansieringskilder, netto	2,9
Balance	49,6

Kilde: KMD-OPUS

Generelle bemærkninger

Den økonomiske Politik

Kommunalbestyrelsen har fastlagt de overordnede målsætninger for budgetlægningen i Økonomisk politik 2019-2022.

Overordnet set lever budgetforslaget ikke helt op til alle 4 økonomiske måltal, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

Det er dog tidligere godkendt at finansiere de ekstraordinære anlægsudgifter i 2019 – 2021 af kassebeholdningen med ca. 50 mio. kr.

Baggrunden for det ekstraordinært høje anlægsniveau i 2020 og 2021 er specielt byggeriet af ny skole i Skærbæk og Tønder Marsk Initiativet.

Rød farve angiver de områder, hvor der ikke leves op til den økonomiske politik. **Gul** farve angiver, hvor opmærksomheden bør skærpes og **grøn** farve angiver områder, der lever op til den økonomiske politik.

Budgetoversigt og økonomiske måltal	2020	2021	2022	2023	Gen.snit	Måltal
Serviceramme (udnyttelse af ramme i %)	99,0					1.808 mio. kr. i 2020
Anlæg	119,0	101,2	66,6	63,0	87,5	Højst 100 mio. kr årligt
Gennemsnitlig kassebeholdning i henhold til kassekreditreglen i mio. kr.	192,8	166,7	182,7	212,7	188,7	200 mio. kr.
Langfristet gæld i 1.000 kr.	7.901	7.841	7.754	7.639	7.784	<8.000 pr. indbygger

Generelle bemærkninger

Budgettets driftsudgifter

Ved godkendelse af driftsbudgettet er driftsposterne bevilget og kan anvendes på de respektive områder i budgettet.

Driftsbudgettet omfatter hovedkonti 0-6 (dranst 1 og 2) og er opdelt i 31 bevillingsniveauer/politikområder.

Tabel 2. Driftsudgifter.

Politikområde:	Mio. kr.	2020
Serviceudgifter		1.789,7
11 Erhverv		8,4
110 Bosætning og Landdistrikter		2,8
12 Beredskab		8,4
13 Administration		297,6
140 Central Rengøring		22,4
16 Centrale puljer		26,7
20 Befordring		36,5
21 Teknik & Plan		96,7
22 Miljø og natur		19,0
24 Jordforsyning		-1,5
28 Facility Management		6,4
31 Voksen/Social		178,6
37 Forebyggelse og anbringelse		120,7
41 Sundhed		40,1
42 Pleje og Omsorg		354,1
51 Kultur		27,0
52 Fritid og idræt		29,5
62 Arbejdsmarkedsområdets		29,4
71 Uddannelse		338,8
72 Dagtilbud		148,0
Udenfor servicrammen		155,4
36 Boligregnskab og statsref.		-9,1
44 Aktivitetsbestemt medfinans.		167,8
45 Pleje og omsorg, udenfor service		-3,3
Indkomstoverførsler		603,1
15 Borgerservice, overførselsudg.		29,8
19 Centrale puljer, overførselsudg.		-0,5
29 Facility Management, ovf.udg.		0,1
33 Førtidspensioner, tabt arbejds-		223,0
61 Kontante ydelser, overfør.udg.		254,7
63 Driftsudg. aktivering, overfør.udg.		35,4
65 Forsikrede ledige		60,8
Brugerfinansieret område		-1,1
23 Affaldshåndtering		-1,1
Driftsudgifter i alt		2.547,1

Kilde: KMD-OPUS

I budgettet for 2020 er overførte midler fra 2018 indarbejdet på de områder hvor de ikke kunne afholdes indenfor servicrammen i 2019. I overslagsårene er der puljer afsat som sikrer at institutionerne kan bruge

deres opsparede midler uden at servicrammen overskrides.

Udvalgenes arbejde med reduktioner

Fagudvalgene har siden foråret arbejdet med det udgangspunkt, at de skulle reducere deres budgettrammer til service med 1 % fra 2019-2020.

Den samlede udmøntning af fagudvalgenes forslag til reduktioner udgør 18,4 mio. kr., som er fordelt således mellem de enkelte udvalgsområder.

Tabel 3. Reduktioner

I mio. kr.	2020
Økonomiudvalget	-3,8
Teknik- og Miljøudvalget	-1,1
Socialudvalget	-3,0
Sundhedsudvalget	-4,9
Kultur- og Fritidsudvalget	-0,4
Arbejdsmarkedsudvalget	-0,3
Børn- og Skoleudvalget	-4,8
	-18,4

Kilde: Egne beregninger

I forbindelse med budgetseminaret og de efterfølgende politiske forhandlinger er følgende indarbejdet i budgettet

- Reduktionsforslag for 5,321 mio. kr. gennemføres ikke (tilbagekøbes)
- Med baggrund i administrationsanalysen reduceres administrationsområdet med 2,2 mio. kr. udover de 2,5 mio. kr. som 1 % reduktionen udgør
- Tilskuddet på 2,6 mio. kr. til Hjemsted Oldtidspark anvendes til andre kulturelle tiltag eller stedbundne initiativer

Samlet set er der således gennemført reduktioner for 17,9 mio. kr.

I Økonomiaftalen er det aftalt at moderniserings- og effektiviseringsprogrammet (MEP) ikke længere er gældende. Den kommunale servicramme nedsættes således ikke længere med 0,5 mia. kr.

I stedet er Kommunerne og Regeringen enige om at understøtte en fortsat udvikling af den kommunale opgaveløsning gennem "velfærdsprioritering". De frigjorte midler skal ikke længere "afleveres" til statens prioritering, men kan prioriteres i den enkelte

Generelle bemærkninger

kommune til at udvikle den borgernære velfærd.

Samarbejdet indeholder tre overordnede spor:

- Innovation på velfærdsområderne
- Frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift
- Flerårigt sigte i budgetsamarbejdet

Der er endnu ikke aftalt konkrete initiativer.

Udvikling og nye initiativer

Samlet set indeholder budgettet nye driftsinitiativer for 10,6 mio. kr. Hertil kommer en videreførsel til udgangen af 2022 af den afsatte en pulje på 11 mio. kr. til at gennemføre Visions- og Strategiplanens mål-sætninger.

De afsatte midler omfatter

- Markering af genforeningen, 2020 1,590 mio. kr.
- Zeppelin Tønder, 1,0 mio. kr.
- Løft af folkeskoleområdet, 2,0 mio. kr.
- FN's verdensmål, 0,3 mio. kr.
- Bekæmpelse af ensomhed 0,8 mio. kr.

samt en række af øvrige tiltag hvor beskrivelsen indgår under de enkelte udvalg og politikområder.

I tillid til at en kommende udligningsreform vil sikre en bedre fordeling af tilskuddene er der i budgettet indarbejdet en pulje på 10 mio. kr. som først udmøntes når konsekvenserne af en kommende udligningsreform kendes for Tønder Kommune.

Forudsætninger i driftsbudget til service

I grundlaget for budgettet til serviceudgifterne er der indregnet en forventning om et fald på samlet set 68,0 mio. kr. fra 2020 til 2023.

I overskrifter er forudsætningen

- * Reguleringer- ændret demografi
- * Årlig % reduktion af servicerammen
- * Facility Management – reduktion af m2
- * Pulje til udvidelser
- * Lov og Cirkulære

Budgettets anlægsudgifter

I 2020 er der nettoanlægsudgifter på i alt 119 mio. kr., der fordeler sig som vist i tabel 4.

I årene 2021-2023 er forventningen et anlægsbehov på 101,2 mio. kr. i 2021, 66,6 mio. kr. i 2022 og 63,0 mio. kr. i 2023.

Tabel 4. Anlægsudgifter.

Udvalgsområde	Mio. kr.	2020
10 Økonomiudvalget		31,5
20 Teknik- og Miljøudvalget		29,5
30 Socialudvalget		1,1
40 Sundhedsudvalget		0,0
50 Kultur- og Fritidsudvalgt		7,6
60 Arbejdsmarkedsudvalget		0,0
70 Børn- og Skoleudvalget		49,3
Anlægsudgifter i alt		119,0

Kilde: KMD-OPUS

Anlægsprojekter skal i hvert enkelt tilfælde søges frigivet af Kommunalbestyrelsen.

Efter indstilling fra Økonomiudvalget er følgende anlægsprojekter dog undtaget fra disse regler:

1. På investeringsoversigten fremgår forhåndsprioriterede anlæg samt igangsatte anlæg. Nogle af disse anlægsinvesteringer er flerårige og allerede bevilget. For anlæg, som er bevilget (B/F) i et tidligere budgetår frigives rådighedsbeløbet automatisk ved budgettets vedtagelse.

Der frigives i alt 21,847 mio. kr., jfr. Investeringsoversigten 2020-2023.

2. En del af anlægsinvesteringerne forudsætter, at der arbejdes med projektering, planlægning, rådgivning, prisfastsættelse m.v., for at kunne udarbejde det konkrete og gennemarbejdede forslag til politisk behandling. Disse anlægsinvesteringer er markeret med "F5", "F15" og "F50" i investeringsoversigten, og der meddeles anlægsbevilling og frigives rådighedsbeløb, svarende til 5 - 50% af den samlede anlægssum ved budgettets vedtagelse.

Samlet meddeles anlægsbevilling og frigivelse for 2,188 mio. kr.

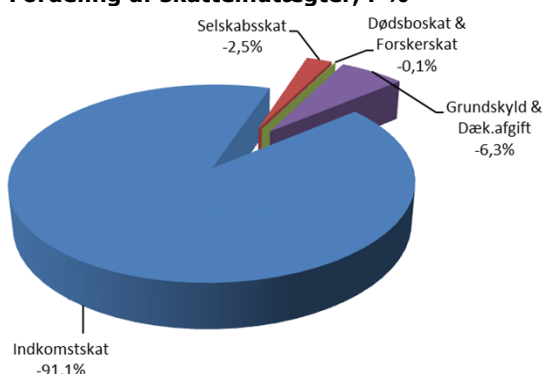
Derudover frigives rådighedsbeløbene vedrørende Jordforsyningen.

Budgettets indtægter

Skatter

Tønder Kommunes skatteindtægter består af indkomstskat på 1.481,3 mio. kr., selskabsskat på 40,6 mio. kr., dødsboskat og Forskerskat på 1,3 mio. kr. samt indtægter på grundskyld og dækningsafgift af offentlig ejendom på 102,3 mio. kr.

Fig. 1. Fordeling af skatteindtægter, i %

Statsgaranti eller selvbudgettering

Siden 1996 har kommunerne fra Økonomi- og Indenrigsministeriet fået tilbudt valget mellem statsgaranti og selvbudgettering set under ét for udskrivningsgrundlag og tilskud/udligning.

Tønder Kommune har for 2020 valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, med en beskatningsprocent på 25,3, en grundskyldspromille på 21,24 (landbrug 6,44) og en kirkeskatteprocent på 1,16.

Udskrivningsgrundlaget er baseret på det statsgaranterede folketal, der pr. 1. januar 2020 af Økonomi- og Indenrigsministeriet skønnes til 37.433.

Udligning, generelle tilskud og særlige tilskud

KL's beregningsmodel (tilskudsmodellen) er anvendt på baggrund af udskrivningsgrundlag, grundværdier, udskrivningsprocenter samt CPR-folketal.

Tønder Kommune modtager i alt 996,8 mio. kr. i udligning, generelle tilskud og særlige tilskud. De er fordelt således:

- * Udligning og generelle tilskud, 852,2 mio. kr.
- * Særlige tilskud, herunder udligning udlændinge, beskæftigelsestilskud, tilskud

til ældreplejen og dagtilbud, 84,2 mio. kr.

- * Tilskud til vanskeligt stillede/Økonomisk trængte kommuner, 12 mio. kr. + 13,7 mio. kr.
- * Særligt finansieringstilskud på 34,5 mio. kr.

25,6 mio. kr. af kommunens generelle tilskud er gjort betingede af, at kommunerne samlet set overholder rammerne for aftalen med regeringen. Rammerne forventes overholdt for budget 2020.

I 2020 er der kommet 3 nye puljer

- Tilskud til værdig ældrepleje
- Pulje til bekæmpelse af ensomhed
- Overgangstilskud vedr. aldersvægte i udligningsordning (kun i 2019-2020)

Finansieringskilder

Låneoptagelse

Kommunens låneadgang i 2020 er sammensat af

- * Lånedispensationer fra Økonomi- og Indenrigsministeriet
 - Investeringer på borgernære områder på 12,0 mio. kr.
 - Ordinære anlægsområder på 4 mio. kr.
 - Effektiviseringstiltag på 6 mio. kr.
- * Automatisk låneadgang til
 - Byfornyelse

Kommunen forventer at optage lån på i alt 13,3 mio. kr. i 2020.

Afdrag

Tønder Kommune vurderer løbende hvad den optimale afdragsprofil er. For 2020 er der budgetteret med afdrag på 25,7 mio. kr., heraf vedrører 8,3 mio. kr. ældreboliger.

Udvikling i langfristet gæld

Forventningen er, at langfristet gæld pr. indbygger vil ligge under målsætningen om maksimalt 8.000 kr. pr. indbygger.

Likvide aktiver

De likvide aktiver udgøres af kassebeholdningen samt de aktiver, der frit kan placeres.

Generelle bemærkninger

Den gennemsnitlige likviditet i budgetperioden forventes at udgøre 188,7 mio. kr.

Øvrige finansforskydninger

Øvrige finansforskydninger omfatter mellemværende med forsyningsvirksomheder og kirkerne. Derudover er der garantipuljer vedrørende institutioners overførsler fra regnskabsår til efterfølgende budgetår på 16,0 mio. kr. For 2020 er disse dog allerede anvendt i forbindelse med overførsler fra 2018.

Økonomiaftalen mellem KL og Regering

Et væsentligt grundlag for budgetlægningen er Økonomiaftalen. Den 6. september 2019 indgik Regeringen og Kommunernes Landsforening aftale om kommunernes økonomi for 2020.

Aftalen indeholder blandt andet:

- * Løft af servicerammen med 1,7 mia. kr. til at dække den demografiske udvikling
- * Bekæmpelse af ensomhed 0,1 mia. kr.
- * Moderniserings- og effektiviseringsprogrammet på 0,5 mia. kr. afskaffes
- * Anlægsniveauet fastsættes til 19,1 mia. kr.
- * Ekstraordinært finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. i 2020.
- * Samlet set skal skatterne holdes uændret i 2020

Sanktionslovgivning

Med virkning fra og med regnskabet for 2012 er der indført en ordning, som indebærer, at såfremt de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende.

Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

På anlæg er der ingen regnskabsmæssig sanktion, men der er enighed om, at aftaleoverholdelse er en central forudsætning for 2020.

Pris- og lønudvikling

Beløbene i budgettet er pris- og lønfremskrevet i overensstemmelse med anbefalingerne fra KL i budgetvejledningen.

Enkelte arter er dog ændret i forhold til udmeldingen fra KL, da det er besluttet, at indkøbsrationale i forbindelse med gennemførelse af udbud udmøntes med pris- og lønfremskrivningen.

I gennemsnit er udgifterne fremskrevet med 2,80%. Lønnen er fremskrevet med 2,78 %.

Befolkningsudvikling

Befolkningsudviklingen har en væsentlig indflydelse på kommunens indtægter i form af skatteindtægter og ressourcefordeling indenfor serviceområder så som børnepasning, skoler og ældreområdet.

Fig. 2. Skønnet befolkningsudvikling

	2020	2021	2022	2023
0-16 år	6.597	6.548	6.484	6.429
17-64 år	21.550	21.278	20.951	20.640
65-80 år +	9.252	9.407	9.624	9.821
	37.399	37.233	37.059	36.890

Kilde: Befolkningsprognose fra COWI

Prognosen fra COWI viser, at antallet af børn i alderen 0-16 år falder med ca. 2,5 % i perioden 2020 til 2023.

I de kommende år forventes antallet af ældre (65 år og derover) at stige med ca. 6,2 %.

Prognosen skønner endvidere, at personer i den erhvervsaktive alder (17-64 år) falder med ca. 4,2 %.

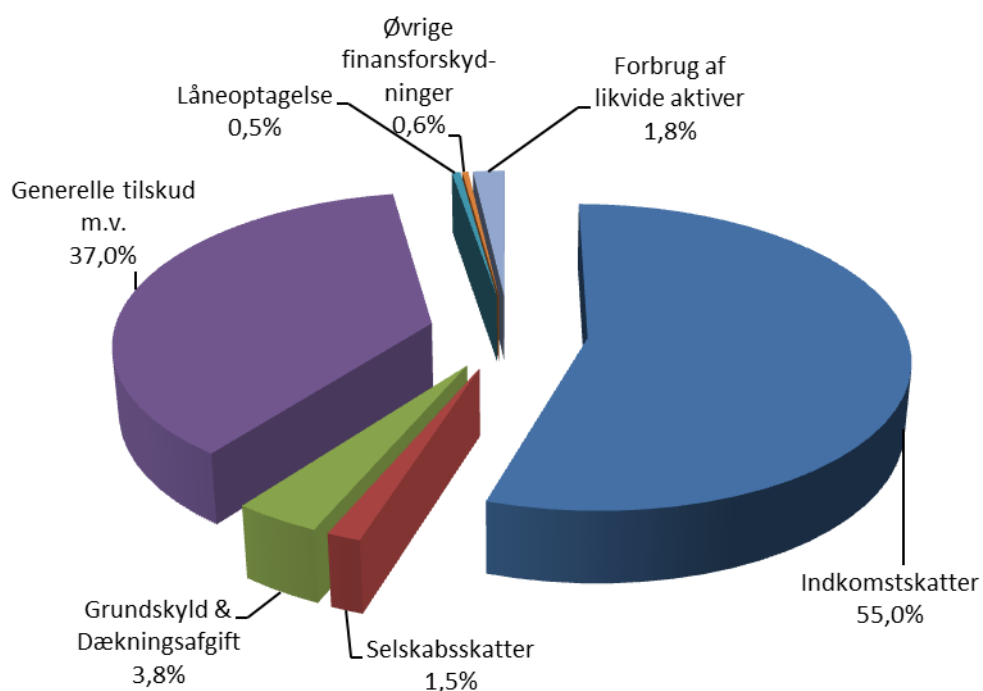
I alt forventer COWI, at befolkningen i Tønder Kommune falder med 509 personer fra 2020 til 2023.

I budgettet er der indregnet virkningen af den demografiske udvikling gennem konkrete modeller på områderne

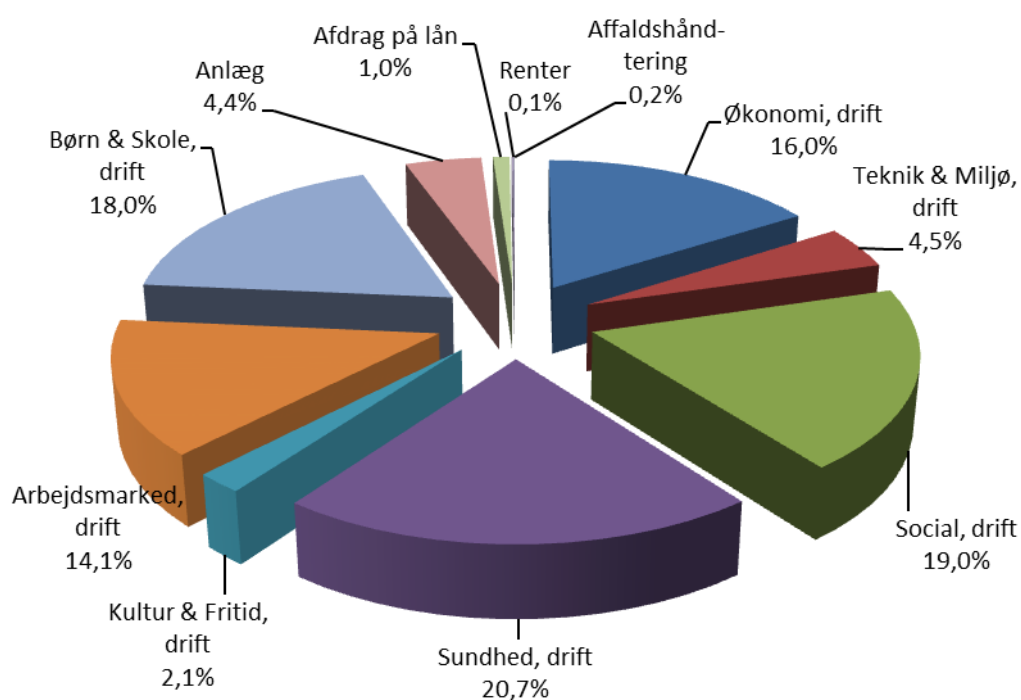
42 Pleje og omsorg
71 Uddannelse
72 Dagtilbud
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering

samt delvist på området for indkomstoverførsler.

Her er pengene kommet fra Budget 2020: 2.695,2 mia. kr.

Det er pengene brugt til Budget 2020: 2.695,2 mia. kr.

Resultatopgørelse 2020

Budgetoverslag 2021 – 2023

Statsgaranteret	Budgetforslag 2020	overslagsår		
		2021	2022	2023
A. Driftsvirksomhed		<i>Årets priser i mio kr</i>		
Indtægter				
Skatter	-1.626,0	-1.587,1	-1.622,1	-1.659,1
Generelle tilskud m.v.	-996,8	-1.073,4	-1.093,3	-1.101,9
Indtægter ialt	-2.622,8	-2.660,5	-2.715,4	-2.761,0
Driftsudgifter		<i>År 2020 - prisniveau, mio. kr</i>		
Servicerammen	1.789,7	1.761,2	1.743,7	1.721,7
Uden for servicerammen	155,4	157,6	159,3	160,9
Overførselsudgifter	603,1	609,5	616,1	613,8
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	2.548,3	2.528,3	2.519,0	2.496,4
Pris og lønstigninger (drift)		55,1	111,3	167,5
Renter m.v.				
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-71,1	-73,8	-81,8	-94,3
Anlægsudgifter (excl. Jordforsyning)				
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	119,0	101,2	66,6	63,0
Jordforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	47,8	29,6	-12,2	-27,0
Affaldshåndtering	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Pris og lønstigninger (brugerfinansieret)		0,0	-0,1	-0,1
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	-1,1	-1,2	-1,2	-1,2
Optagne lån	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Afdrag på lån	17,4	16,9	17,8	18,8
Afdrag på lån - Ældreboliger	8,3	8,3	8,4	8,4
Øvrige finansforskydninger	-9,6	-14,2	-15,6	-15,6
I alt	2,9	-2,3	-2,7	-1,7
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	49,6	26,2	-16,1	-30,0

(Positive tal = udgifter/forbrug af likvide aktiver) (Negative tal = indtægter/opsparing af likvide aktiver)

LIKVIDE AKTIVER	Forventet ultimo 2019 = 242,4			
Forventet gns. Kassebeholdning	192,8	166,7	182,7	212,7

Investeringsoversigt 2020

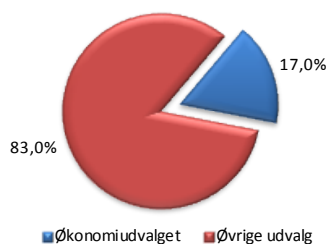
	Budget 2020	Bevilget/ Frigivet 2020	Overslagsår		
			2021	2022	2023
			År 2020-prisniveau, mio. kr.		
Økonomiudvalget					
Anlægspulje 2020-2023					
Til senere prioritering	0,000		0,000	21,660	25,515
Beredskab					
Anlægsbidrag Brand & Redning Sønderjylland	0,883	B/F	0,883	0,883	0,883
Erhverv					
Vækstforumsprojekter	0,516	B/F	0,516	0,516	0,516
IT					
IT investeringer og netforbindelser	3,500		4,385	4,385	4,385
Planlægning					
Planlægningsopgaver	1,806	B/F	1,806	1,806	1,806
Udmøntning af sektorplan ældreområdet	0,500		3,095	2,595	
Befordring					
Opgradering af busstoppesteder	0,206	B/F	0,206	0,206	0,206
Projekter					
Masterplan Tønder Sport og Fritidscenter	1,500				
Tøndermarsk Initiativet	21,013		19,143		
Udviklingsplan Toftlund	1,579		15,477		
I alt	31,503		45,511	32,051	33,311
Teknik og Miljøudvalget					
Veje og stier					
Trafiksikkerhedspulje (sort plet, trafikplan, busstoppester, skoleveje)	4,643	F5	4,643	4,643	4,643
Vejudvidelse m.v. Småfolksvej	0,600	B/F			
Cykelstipulje 2020	3,841	F5	8,191	6,191	6,191
Gaderenoveringspulje	1,080	F5	2,580	2,580	2,580
Nordre Landevej/Nørremarksvej, Vejændring & Signal	1,700				
TMI Gadelysrenovering Tønder og Højer	1,000	F5	4,200	0,500	
TMI kloakrenovering følgearbejder (Kloakrenovering følgearbejder)	0,516	B/F	0,516	0,516	0,516
Vej & dobbeltret. cykelsti NY Skærbæk Skole Anlæg	0,500				
Legepladser					
Legepladser - anlæg	0,155	B/F	0,155	0,155	0,155
Byfornyelse og bygningsrenovering					
Byfornyelse Løgumkloster	1,103	B/F			
	-0,313	B/F			
Landsbyfornyelser 2015-2019, Bygningsfornyelser m.v. - i alt	15,004	B/F	8,446	4,300	
	-10,766	B/F	-4,591	-2,800	
Bygningsfornyelse og skimmelsvamp				2,547	2,547
Landsbyfornyelse (Netto kommunens andel 4,566 mio. kr. pr. år)			10,834	10,834	10,834
			-6,268	-6,268	-6,268
Miljø og natur					
Istandsættelse af ådiger	1,000	B/F			
Pulje miljø og natur (natur- og vandløbsindsats, ådiger og naturstier)	0,996	F5	0,996	1,555	2,064
Stisystem på Rømø	0,609	B/F	0,509	0,509	
Vandløbsregulativer Pilotprojekt II	0,860	B/F	0,560		
Spildevandsplanlægning, Tønder By	0,623	B/F			
Øvrigt					
Vejadgange mod Termevej	2,340				
Facility Management - nedrivningspulje	3,052		3,052	3,052	
Udviklingsplan Rømø	0,309	B/F	1,726		
Klimatilpasning Skærbæk Fritidscenter	0,300	B/F			
Renovering af Lindeallé, Løgumkloster	0,350				
I alt	29,498		35,545	28,312	23,260

Grafer og Nøgletal

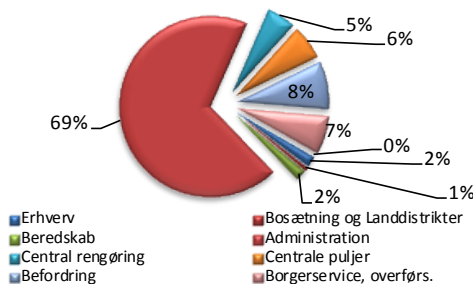
	Budget 2020	Bevilget/ Frigivet 2020	Overslagsår 202120222023 År 2020-prisniveau, mio. kr.		
Socialudvalget					
Handicapområdet					
Renoveringsplan Handicap Løgumgård/øvrige inst.	1,058	F5	1,058	1,058	1,058
I alt	1,058		1,058	1,058	1,058
Sundhedsudvalget					
I alt	0,000		0,000	0,000	0,000
Kultur- og Fritidsudvalget					
Idrætsfaciliteter					
Halrenoveringspulje	2,255	F50	3,255	3,272	3,272
Renoveringsplan svømmehaller	2,865	F15	2,565		
Tekniske installationer svømmehaller	0,855	B/F	0,855	0,855	0,855
Agerskovhallen depotrum	0,500				
Museer					
Museum Sønderjylland	0,671	B/F	0,671	0,671	0,671
Kunstmuseum Tønder			2,133		
Renovering af Frederik IX's Klokkespil - tilskud til projektstyring (0,500 mio. kr.)	0,458				
I alt	7,603		9,478	4,798	4,798
Arbejdsmarkedsudvalget					
I alt	0,000		0,000	0,000	0,000
Børn- og Skoleudvalget					
Skoler					
Skærbæk distriktsskole ny skole	42,400		0,203		0,203
Skærbæk distriktsskole, inventar	1,500	B/F			
Distrikts/filialskoler 2017-2020	0,000		9,000		
Toftlund Skole, fællesarealer, kantine mv.	1,000	B/F			
Tb. Grundskole ombygning og renovering	1,000	B/F			
Tønder Overbygningsskole renv. Sciencelokaler	3,000	B/F			
Dagtilbud					
Legepladser pulje til renovering	0,413	B/F	0,413	0,413	0,413
I alt	49,312		9,616	0,413	0,616
Anlæg i alt	118,973		101,208	66,631	63,042
Jordforsyning					
Salg af byggegrunde og erhvervsjord	-5,422	B/F	-5,422	-5,422	-5,422
Køb af jord og byggemodning	5,422	B/F	5,422	5,422	5,422
Jordforsyning i alt	0,000		0,000	0,000	0,000

10 Økonomiudvalget

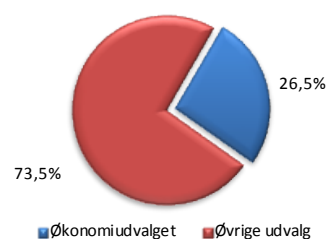
Andel af samlet driftsbudget

Fordelt pr. politikområde

Andel af samlet anlægsbudget

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Finansiering m.v.	-2.438,9	-2.552,6	-2.616,5	-2.659,4	-2.714,7	-2.759,8
Drift	411,3	446,2	432,1	431,4	433,8	427,4
Erhverv	9,9	6,9	8,4	7,1	7,0	7,0
Bosætning og Landdistrikter	0,6	1,4	2,8	2,0	1,9	1,9
Beredskab	8,1	7,9	8,4	8,4	8,4	8,4
Administration	301,4	307,3	297,6	288,7	285,3	282,3
Central rengøring	21,9	23,4	22,4	22,2	22,0	21,7
Centrale puljer	1,4	28,5	26,7	37,6	44,3	41,9
Befordring	38,0	37,1	36,5	36,4	35,7	35,3
Borgerservice - overførselsudgifter	30,0	33,4	29,8	31,3	31,0	30,6
Centrale puljer, overførselsudgifter	0,0	0,2	-0,5	-2,4	-1,6	-1,6
Anlæg	15,0	29,4	31,5	45,5	32,1	33,3
Økonomiudvalget i alt	-2.012,7	-2.077,0	-2.153,0	-2.182,5	-2.248,8	-2.299,0

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Økonomiudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 432,1 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 31,5 mio. kr. Det væsentligste område er Administration, som udgør ca. 69 % af den samlede driftsramme.

Økonomiudvalget har også budgetansvaret for finansieringen, der bl.a. består af skatter og generelle tilskud. Udvalgets opgaver omfatter også planlægning, støttet boligbyggeri samt køb og salg af fast ejendom.

Erhverv

Området omfatter

Erhvervsområdets fokus er at arbejde for gode rammebetingelser for det etablerede erhvervsliv, iværksættere og tilflytterservice samt tilbyde erhvervsservice i samarbejde med lokale og regionale samarbejdspartnere.

Tønder Erhvervsråd er en central samarbejdspartner for kommunen i udviklingen af det lokale erhvervsliv. Der indgås årlige resultatkontrakter, således at der sker en koordineret udmøntning af den kommunale erhvervspolitik.

Herudover er kommunen repræsenteret i en række samarbejder og netværk:

- * Business Region Esbjerg
- * Sydvestjysk Udviklingsforum
- * UdviklingsRåd Sønderjylland
- * Grænseoverskridende dansk/tysk samarbejde.
- * Regionale samarbejder i Vækstforum regi.

Politikområdet omfatter også kommunens indsats til fremme af turisme, hvor Rømø – Tønder Turistforening er en væsentlig samarbejdspartner. Samarbejdet reguleres af resultatkontrakter.

Herudover er driften af Lakolk Camping placeret under erhvervsområdet, indtil forholdene om den fremtidige driftskonstruktion er afklaret.

Budgetprioriteringer	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
I mio. kr.				
Balance Danmark - medlemskab	0,050	0,050	0,050	0,050
Budgetprioriteringer - Erhverv	0,050	0,050	0,050	0,050

Bosætning og Landdistrikter

Området omfatter

Bosætning og Landdistriktsudvikling.

Vision, mål og indsatser

Landdistrikts- og Bosætningsudvalget har til formål - i samarbejde med lokalområderne og erhvervslivet - at sikre udvikling af endnu mere attraktive lokalsamfund i Tønder

Vision, mål og indsatser

Økonomiudvalget besluttede i foråret 2019 at gennemføre en analyse af effekten af de midler Tønder Kommune giver i tilskud til erhvervs- og turismefremme. Resultatet af analysen som Teknologisk Institut gennemførte, indgik som et tema på Kommunalbestyrelsens budgetseminar.

I budgetforliget fremgår at

Vækst og udvikling indenfor Erhverv- og turisme fortsat er vigtige forudsætninger for Tønder Kommunes rammevilkår. På baggrund af analysen af anvendelsen af budgettet til forskellige initiativer på området, fastholdes tilskud til erhvervs- og turismefremme på ca. 10 mio. kr. årligt.

Herudover er området styrket med bevillinger fra Visions- og strategipuljen med i alt årligt 1,4 mio. kr. over en 2 årig periode i 2019 og 2020.

Som følge af ny national lovgivning og deraf følgende oprettelse af erhvervshuse og destinationsselskaber, arbejdes der videre med en eventuel etablering af et destinationsselskab omkring Vadehavet i samarbejde med Esbjerg og Fanø kommuner.

Kommune for derigennem at styrke kommunen som helhed.

Landdistrikts- og Bosætningsudvalgets opgave er primært at understøtte og bidrage til udvikling i landdistrikterne. Dette sker

dels ved politikudvikling og dels ved at igangsætte og understøtte konkrete initiativer på området.

Udvalget har en vigtig opgave med at koordinere muligheder og initiativer, så der skabes fælles identitet og opnås synergieffekter

Beredskab

Området omfatter

Beredskabet har ansvaret for det samlede kommunale beredskab, som i overskrifter omhandler forebyggelse, beredskabsplanlægning og indsats ved skader på personer, ejendom og miljø.

Vision, mål og indsatser

Tønder Kommune har fra 1. januar 2016 indgået et fælleskommunalt samarbejde (et

Administration

Området omfatter

Administration omfatter udgifter og indtægter til kommunens politiske virksomhed, herunder kommissioner, råd og nævn, valg. Det omfatter også driften af administrationsbygninger og hele den centrale administration.

De centrale administrationsenheder er blandt andet IT og Digitalisering, Økonomi og Løn, Politik og Udvikling, Sekretariat m.fl.

Administration er også medarbejdere, som løser kommunens myndighedsopgaver på eksempelvis jobcenter, børn- og skoleområdet, ældre og pleje samt teknik og miljø.

Endvidere er de 5 borgerservicecentre en del af administrationen og er kommunens ansigt udadtil i mødet med borgerne i lokalsamfundene.

Analyse på det administrative område

Der er foretaget en intern analyse af det administrative område i 2019 som har dannet baggrund for mulige reduktioner og effektiviseringer, herunder også Tønder Kommunes brug af eksterne konsulenter. Som en følge af analysen er der indarbejdet re-

på tværs af lokalområder og i forhold til kommunale indsatser.

Landdistrikts- og bosætningsudvalget vil blandt andet fortsætte arbejdet med

- * Landdistriktskoordinatorens rolle
- * Tilflytterhuse.

såkaldt § 60 selskab) på beredskabsområdet med Aabenraa Kommune og Haderslev Kommune.

De 3 kommuner indbetaler hver et finansieringsbidrag til driften af det nye selskab Brand og Redning Sønderjylland.

duktioner på administrationsområdet på 2,2 mio. kr. i forhold til ledelse, brug af eksterne konsulenter og effektiviseringer.

I 2020 arbejdes der også videre med forankringen af "Vores fælles udviklingsplan", der i samarbejde med borgere og virksomheder, sætter fokus på 4 temaer med stor betydning for kommunens fortsatte udvikling:

- * Uddannelse
- * Beskæftigelse
- * Erhvervsudvikling
- * Mestring af eget liv

Målet er at højne niveauet på disse områder, så der også i fremtiden kan skabes et råderum til at understøtte vækst og udvikling i Tønder Kommune.

I budgettet er der også afsat midler til projekter som

- Zeppelin Tønder

Budgetprioriteringer I mio. kr.	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Borgerrådgiver	0,250	0,250	0,250	0,250
Zeppelin Tønder	1,000	1,000	1,000	1,000
Administration	1,250	1,250	1,250	1,250

Central rengøring

Området omfatter

På dette område registreres kommunens udgifter til central rengøring på skoler, daginstitutioner og administrationsbygninger.

Området har tidligere været en del af politikområde Administration, men efter gennemført konkurrenceudsættelse er det vurderet hensigtsmæssigt at etablere rengøringen som et selvstændigt politikområde for at tydeliggøre den selvstændige økonomi, der ligger på rengøringsområdet.

Som et resultat af konkurrenceudsættelsen er det fortsat den kommunale rengørings-

enhed, der forestår rengøringen i kommunen. I budgettet er der dog foretaget en adskillelse af bestiller- og udførerdelen, ligesom der er afsat midler til at foretage kvalitetsopfølgninger og aftalestyring.

Vision, mål og indsatser

Den "nye" rengøringsaftale trådte i kraft fra 1. august 2015 og budgettet blev reguleret i forhold til resultatet af konkurrenceudsættelsen.

Budgettet for 2020 er videreført efter dette princip.

Centrale puljer

Området omfatter

Under Centrale puljer optages budgetposter af mere teknisk karakter (eksempelvis budget til imødegåelse af institutioners overførsler, PL pulje, teknisk løft af servicerammen) eller poster, som afventer konkret udmøntning i opgaver eller organisationen.

Herudover står også puljer til understøttelse af Kommunalbestyrelsens strategiplan samt yderligere erhvervsudvikling.

Vision, mål og indsatser

I budgettet for 2019-2022 blev der årligt afsat en pulje på 11 mio. kr. til at gennemføre Visions- og Strategiplanens målsætninger.

Heraf er 9,9 mio. kr. udmøntet til konkrete projekter i 2020, som understøtter den videre udvikling af Tønder Kommune, så som

- * At forbedre sundhedsprofilen
- * At forbedre kvalitet i folkeskolerne og dagtilbud
- * At andelen af borgere uden for arbejdsmarkedet er faldet mærkbart
- * At der er sket markant vækst indenfor erhverv og turisme
- * At der er skabt flere bæredygtige bopælsmiljøer i Tønder Kommune

Befordring

Området omfatter

Befordringsområdet omfatter alt personbefordring i Tønder Kommune, herunder kollektiv trafik, flextrafik, handicapkørsel, speciel skolekørsel, dagcenterkørsel, kørsel til genoptræning og speciallægekørsler. Området omfatter også gratis skolekort.

Handicapkørsel over grænsen

I 2019 blev der mulighed for handicapkørsel over grænsen som en forsøgsordning. Fra 2020 er dette gjort permanent.

Budgetprioriteringer I mio. kr.	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Busdrift - Ekstra hjemkørsel i Løgumkloster Distrikt	0,250	0,250	0,250	0,250
Handicapkørsel over grænsen - Et-årig forsøgsordning gøres permanent	0,040	0,040	0,040	0,040
Pensionist buskort	0,050	0,400		
Befordring	0,340	0,690	0,290	0,290

Borgerservice, overførselsudgifter

Området omfatter

Borgerservice varetager sagsbehandlingen på en række borgernære områder.

Dette politikområde omfatter sagsbehandlingen på de områder, som er overførselsudgifter på det sociale område, jfr. ekstern definition heraf.

Det drejer sig primært om kontanthjælp, enkeltydelser, personlige tillæg, sygedagpenge m.m.

Budgettet til disse områder ligger under arbejdsmarkedsudvalget.

Herudover er en anden stor opgave at betynde de 5 borgerservicecentre, hvor den fornemste opgave er at møde borgeren ude i lokalsamfundene og være kommunens ansigt ud af til, samtidig med at borgerservicepersonalet skal være digitale ambassadører i bestræbelserne på at gøre borgeren klar til med- og selvbetjening.

Anlæg

På Økonomiudvalgets område er der afsat i alt 31,5 mio. kr. i 2020, som fordeler sig således:

Beløb er angivet i mio. kr.

* Pulje til beredskabsområdet	0,883
* Vækstforumsprojekter	0,516
* IT investeringer	3,500
* Planlægningsopgaver	1,806
* Sektorplan, ældreområdet	0,500
* Opgradering af busstoppesteder	0,206
* Tøndermarsk initiativet	21,013
* Udviklingsplan Toftlund	1,579
* Masterplan TSFC	1,500

Det største enkeltprojekt er afsatte anlægsmidler til Tøndermarsk projektet, som blev søsat i 2016.

Sammen med lokale kræfter vil kommunen, A.P. Møller Fonden og Realdania gøre Tøndermarsken endnu mere attraktiv og synlig. Initiativet fokuserer på flere fronter. Udover byomdannelse i Højer handler det om udvik-

ling af turisme og erhverv samt etablering af stier og skilte, der skal give besøgende bedre adgang til Tøndermarsken.

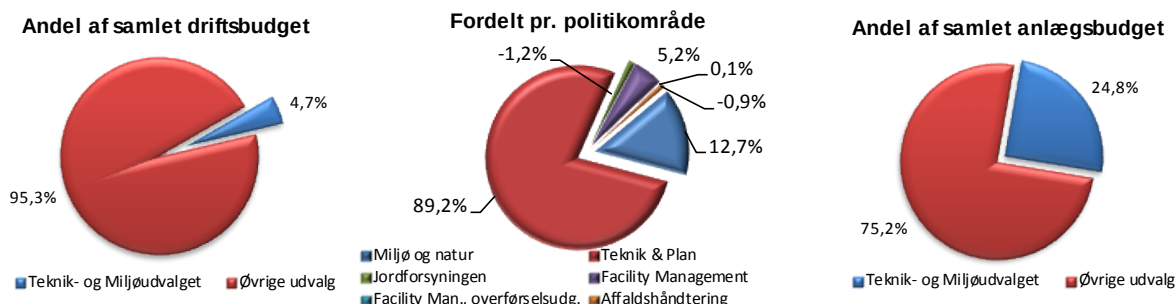
Da klimaændringerne har ført til forhøjet havvandstand, skal klimatilpasninger omkring Vidå også indgå i projektet.

Pengene skal bruges i løbet af den femårige projektperiode 2016 - 2021, og det er i høj grad op til de lokale erhvervsdrivende, borgerne samt organisationer og myndigheder at være med til at definere og konkretisere de projekter, der skal have støtte fra parterne.

Der er indgået partnerskabsaftale med Realdania om projektet, som vil strække sig over 5 år med en samlet projektsum på ca. 250 mio. kr.

Masterplan TSFC og Udviklingsplan Toftlund er i startfasen og vil begge kræve betydelige anlægsmidler når de skal gennemføres.

20 Teknik- og Miljøudvalget

Øversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	109,0	111,2	119,6	111,4	106,7	105,7
Teknik & Plan	97,7	98,6	96,7	90,8	87,0	86,1
Miljø og natur	13,0	15,1	19,0	16,8	15,9	15,7
Affaldshåndtering	-0,2	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Jordforsyning	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Facility Management	0,0	0,0	6,4	6,4	6,4	6,4
Facility Management - Overførselsudg.	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Anlæg (incl. jordforsyning)	42,0	26,6	29,5	35,5	28,3	23,3
Teknik- og Miljøudvalget i alt	150,9	137,8	149,1	147,0	135,0	128,9

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Teknik- og Miljøudvalget har budgetansvaret for ovennævnte 6 politikområder med et samlet nettodriftsbudget på 119,6 mio. kr.

Anlægsbudgettet er på 29,498 mio. kr.

Teknik & Plan

Området omfatter

Området omfatter al vedligeholdelse og administration af ca. 1.725 km offentlige veje og ca. 600 km offentlige stier.

Hertil kommer de grønne områder, parker, skov- og naturområder, legepladser, strandområder og havdigerne. Disse områder betegnes som parkdelen i afdelingen. Områderne her udgør ca. 450 delområder.

Herudover varetager afdelingen vedligeholdelsen af ca. 70 boldbaner og udenomsanlæg for Kultur- og Fritidsafdelingen.

Afdelingen sørger ligeledes for vedligeholdelsen af hovedparten af de kommunale

bygninger, som omfatter bygningernes klimaskærm, befæstede udenomsarealer samt vedligeholdelsen af de indvendige tekniske installationer. Hertil kommer den indvendige vedligeholdelse via udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner, som de respektive fagforvaltninger efterfølgende følger.

I alt ca. 250.000 m² er fordelt på ca. 225 kommunale bygninger, som enten er direkte brugerorienteret, dvs. anvendes af institutioner m.fl. eller udlejes til andre formål.

Facility Management

I budgetforliget for 2019 er Facility Management igangsat. Formålet er at udnytte de kommunale antal m² optimalt og afhænde

overskydende arealer – ved salg eller nedrivning. Den samlede ejendomsdrift optimeres ved at samle den kommunale ejendomsadministration under en afdeling.

Yderligere er der i afdelingen en projekteringsdel, som omfatter al projektering, udbud og tilsyn indenfor vejanlæg, parkanlæg samt bygningsmæssige anlæg.

En del af opgaverne er projektopgaver og de gennemføres som indtægtsdækket virksomhed gennem anlægsbevillingerne.

Budgetprioriteringer	Budget	Budget	Budget	Budget
I mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Genforeningssten, mindsten mv.	0,100	0,100	0,100	0,100
Renovering og opgradering af toiletter	0,450	0,450	0,450	0,450
Teknik og Plan	0,550	0,550	0,550	0,550

Miljø og Natur

Området omfatter

Området omfatter kommunens opgaver på miljø- og naturområdet.

Opgaverne består primært i administration af særlove, sagsbehandling i forbindelse med ansøgninger, anmeldelser, tilsyn samt planlægning.

Endvidere omfatter området bestillerrollen i forbindelse med vandløbs- og ådigevedligeholdelse, drift og vedligeholdelse af Det fremskudte Dige samt øvrige naturgenopretninger, restaureringsprojekter og projekter, der forbedrer publikums adgang til naturen samt formidlingen heraf.

Med baggrund i statslige krav og rammer har kommunen en række opgaver i henhold til bl.a. love om miljøbeskyttelse, naturbeskyttelse, husdyrbrugsloven, vandforsyning, vandløb, miljømål, jordforurening, råstoffer, okker og beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.

Naturbeskyttelse:

Kommunen skal beskytte natur og miljø samt landskabelige og kulturhistoriske værdier. Kommunen skal sikre, at der ikke sker forringelser af naturtilstanden, områder skal plejes og befolkningen skal sikres mulighed for at opleve naturen.

Miljøbeskyttelse:

Kommunen skal beskytte luft, grundvand, overfladevand og jord. Beskyttelsen består i

Vision, mål og indsatser

Der er i budgetåret medtaget udvidelser til vedligehold af Genforeningssten samt, renovering og opgradering af toiletter.

Facility Management er et særligt indsatsområde og der skal i perioden 2020 til 2022 ske en arealoptimering på ca. 20.000 m². Arealoptimeringen vil på sigt give et afkast på ca. 8 mio. kr. årligt.

at forebygge forurening fra landbrug og virksomheder inklusive affaldsanlæg samt private og kommunale spildevandsanlæg.

Vandløbsvedligeholdelse:

Kommunen skal vedligeholde kommunale vandløb og herved sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand under hensyntagen til de krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i anden lovgivning – bl.a. miljømålsloven, naturbeskyttelsesloven og planloven (regionplanmålsætninger).

Vision, mål og indsatser

Området medvirker til erhvervsudvikling i respekt for miljøet. Dette opnås ved at give virksomhederne vejledning og sparring i forbindelse med sagsbehandlingen samtidig med korte sagsbehandlingstider. Området bidrager til planlægning og strategi for lokalisering af erhverv i samspil med omgivelserne.

Landbrugsproduktionen skal kunne udvikle sig på et bæredygtigt grundlag uden væsentlig påvirkning af natur, miljø, landskab og naboer.

Overfor landbrugserhvervet fremmer området anvendelsen af bedst anvendelig teknologi samt dyrkningspraksis, der reducerer tabet af kvælstof.

Vandløb og søer skal forbedres for at stoppe tilbagegang for plante- og dyrearter og øvrige levesteder for planter og dyr skal forbedres.

Badevandskvaliteten skal være tilfredsstillende og grundvandskvaliteten skal forbedres.

Spildevandsplaner danner grundlag for reduceret spildevandsbelastning fra spredt bebyggelse.

Naturhandleplaner danner grundlag for gennemførelse af naturgenopretnings-projekter og vandhandleplaner danner grundlag for, at gennemføre projekter omhandlende restaurering af vandløb og fjernelse af spæringer.

Indsatsplaner til grundvandsbeskyttelse danner grundlaget for kommunens administration på området, og for at både kommuner og vandværker kan gennemføre indsats-

ser til beskyttelse af grundvandet indenfor de af staten udpegede indsatsområder. Naturen gøres tilgængeligt via eksisterende og nye stisystemer med tilhørende formidling af naturen.

Der er i budgetåret medtaget udvidelser til at oprette en naturskole i Tønder kommune. Naturskolen indrettes i en gammel butiksbbygning, som ligger i tilknytning til Naturstyrelsens udstillingslokaler ude ved Vidåslusen. Naturskolens aktiviteter tilbydes kommunens skolebørn. Derudover vil naturskolen tilbyde aktiviteter til skolebørn fra andre kommuner (mod betaling) og til skolebørn på madlejrskolen i Højer (mod betaling)

Budgetprioriteringer - Miljø og Natur	0,520	0,520	0,220	0,220
FN's verdensmål	0,300	0,300		
Naturskole	0,220	0,220	0,220	0,220

Jordforsyning

Området omfatter

Køb og salg af byggegrunde, erhvervsgrunde og sommerhusgrunde.

Derudover administreres forpagtningsaftaler og indtægterne ved de kommunale bygninger.

Vision, mål og indsatser

Området skal sælge kommunens tomme bygninger, som ikke skal bruges i driften. Tønder Kommune får også lejeindtægter for udlejning af kommunale bygninger. Herudover skal det sikres, at der altid er byggegrunde til salg, så afdelingen kan opfylde købernes ønsker i byerne.

Der er i budgetåret også fokus på mulige salgsfremmende tiltag, som kan være med til at underbygge Tønder Kommunes vision.

Anlæg:

Beløb er angivet i mio. kr.

* Salg af bygninger og grunde	-5,422
* Køb af jord og bygninger	5,422

Anlæg

I Teknik- og Miljøudvalget er der afsat et rådighedsbeløb på ca. 29,5 mio. kr. i 2020 som fordeler sig således:

Beløb er angivet i mio. kr.

* Byfornyelse Løgumkloster	0,790
* Landsbyfornyelser 2015-2019 m.v.	4,238
* Cykelstier	3,841
* Facility Management – nedrivning	3,052
* Gaderenoveringspulje	1,080
* Klimatilpasning v. Skærbæk Fritids.	0,300
* Kloakrenovering følgearbejder	0,516
* Legepladser	0,155
* TMI Gadelysrenovering	1,000
* Trafiksikkerhedspulje	4,643
* Udviklingsplan Rømø	0,309
* Vejadgang mod Termevej	2,340
* Pulje miljø og natur	0,996
* Spildevandsplanlægning Tønder By	0,623
* Stisystem på Rømø	0,609
* Vandløbsregulativ – Pilotprojekt 2	0,860

* Vejudvidelse m.v. Småfolksvej	0,600
* Nordre Landevej/Nørremarksvej	1,700
* Vej & cykelsti NY Skærbæk Skole	0,500
* Istandsættelse af ådiger	1,000
* Renovering af Lindeallé, Løgumk.	0,350

Landsbyfornyelser 2015-2019 m.v.

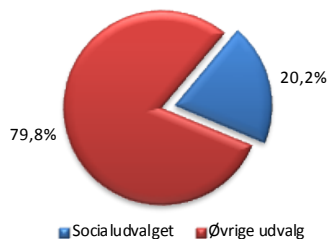
Der er tale om mange forskellige landsby- og byfornyelsespuljer, etableret i perioden 2015-2019, hvor borgere har kunnet søge midler i forbindelse med byfornyelse m.v. En stor del af midlerne i 2020 er reserverede midler, som endnu ikke er kommet til udbetaling.

Trafiksikkerhedspulje

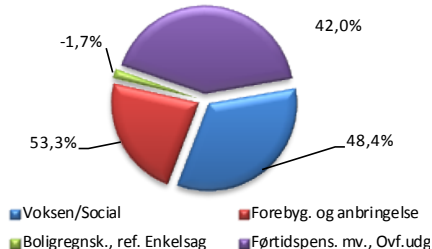
Der er afsat 4,643 mio. kr. til trafiksikkerhedsmæssige ændringer, som fastlægges ud fra en nærmere prioritering af de områder og strækninger, der ønskes forbedret på forskellig vis.

30 Socialudvalget

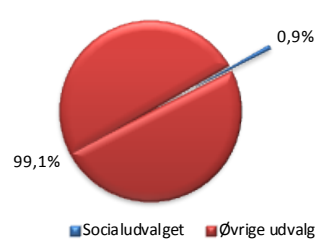
Andel af samlet driftsbudget

Fordelt pr. politikområde

Andel af samlet anlægsbudget

Øversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	368,9	377,1	513,3	511,4	513,1	507,6
Voksen/Social	181,8	186,9	178,6	178,9	177,7	174,5
Forebyggelse og anbringelse	0,0	0,0	120,7	113,9	112,4	110,1
Boligregnskab og statsref. enkeltsager	-9,1	-6,4	-9,1	-9,1	-9,1	-9,1
Førtidspension, tabt arbejdsfortj. - ovf	196,2	196,6	223,0	227,6	232,2	232,0
Anlæg	1,5	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Socialudvalget i alt	370,4	378,2	514,3	512,5	514,2	508,6

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Socialudvalget har ansvar for politikområder med et samlet driftsbudget på netto 513,3 mio. kr. og et anlægsbudget på 1,1 mio. kr.

Området har de seneste år oplevet udfordringer på baggrund af et stigende antal borgere i målgruppen, generelt stigende udgifter i de enkelte sager og tilgang af få dyre enkeltsager.

Budget der er tilført budget 2019	2019	2020
Børneområdet	4.345	2.848
Voksenområdet	3.282	2.152
Netto	7.627	5.000

Det specialiserede socialområde, som omfatter tilbud til børn og voksne med særlige behov, fik i 2019 tilført 7,6 mio. kr. og i 2020 5,0 mio. kr.

Beløbet er fordelt mellem de to områder med 3,3 mio. kr. i 2019 og 2,2 mio. kr. i 2020 til voksenområdet og med 4,3 mio. kr. i 2019 og 2,5 mio. kr. i 2020 til børneområdet. Det forudsættes, at det samlede specialiserede område set under ét har fokus på at nedbringe udgifterne og som minimum være i balance inden udgangen af 2020.

Området har fortsat udfordringer og der tilføres på den baggrund yderligere budget (se tabel nedenfor).

Budget der tilføres	2020	2021	2022	2023
Børneområdet	4.191	7.190	6.682	5.516
Voksenområdet	-1.330	3.300	3.808	2.474
Netto	2.861	10.490	10.490	7.990

Der er følgende hovedområder:

Handicapområdet, der består af bo- og beskæftigelsestilbud samt hjemmestøtte for fysisk/psykisk handicappede. Området er organiseret i 2 områder: Handicap Tønder og Handicap Løgumgård.

Området for Misbrugsdemens og kronisk sindslidende, som består af døgntilbud på Solgården samt støtte i eget hjem for førtidspensionister med kroniske sindslidelser samt misbrugsdemens.

Døgntilbud til *senhjerneskadede og yngre fysisk handicappede* på Klosterparken i Løgumkloster, samt udekørende støtteam til hjerneskadede borger i eget hjem. Hertil

kommer ambulant behandling af hjerneska-
dede i relevante træningsfaciliteter på
Klosterparken.

Misbrugsbehandling, med udgangspunkt fra
Rådgivningscentret i Tønder.

*Forebyggelse og anbringelse relaterer til
Børn og Familie*, og består af forebyggende
foranstaltninger og anbringelser, Foranstalt-

Voksen/Social

Området omfatter

På området for udviklingshæmmede er der i
2020 afsat 121,5 mio. kr. brutto til drift af
specialiserede bo- og beskæftigelsestilbud
på Handicap Tønder og Handicap Løgum-
gård.

Til døgntilbud til Hjerneska-
dede på Kloster-
parken samt til døgn tilbuddet på Solgården
til Misbrugsdemente og Kronisk sindslidende
er der i 2020 afsat samlet 29,7 mio. kr.

Til decentral administration og tværgående
sundhedsfaglige opgaver m.m. vedr. de
nævnte områder er der afsat 4,6 mio.

Der sælges en del af pladserne til borgere
fra andre kommuner og der budgetteres
med samlede indtægter på 62,6 mio. kr.

Tabel 1: Oversigt antal pladser/forventet salg		
	Pladser 1.1.2020	Forventet salg af pladser
Klosterparken	12,00	1,00
Solgården - Misbrug	19,00	
Solgården - Psykiatri	7,00	3,00
Handicap Løgumgård, bodel	72,00	37,00
Handicap Tønder, bodel	33,00	16,00
Handicap Tønder, botilbudslignende	30,00	9,00
I alt, botilbud	173,00	66,00
Ældretilbud	14,00	2,00
Hasselvej 1A beskæftigelse	4,00	2,00
Aktivitet- og samværstilbud pakke 1	11,00	8,00
Aktivitet- og samværstilbud pakke 2	60,50	30,00
Aktivitet- og samværstilbud pakke 3	24,25	8,00
Aktivitet- og samværstilbud pakke 4	39,00	2,00
I alt, beskæftigelses og aktivitetstilbud	152,75	52,00

Ud over drift af tilbud i Tønder Kommune
bliver der købt bo- og beskæftigelsestilbud
og andre mere specialiserede tilbud i andre
kommuner.

ningsafdelingen, tabt arbejdsfortjeneste,
merudgiftsydelser og refusion fra staten i
særligt dyre enkeltsager.

Førtidspensioner m.m. administration og til-
kendelse af førtidspensioner samt merudgif-
ter til voksne med nedsat funktionsevne ef-
ter servicelovens § 100.

Der er i forbindelse med budgetlægningen
arbejdet med en prognose for de forventede
Prognosen indeholder overgang og tilgang af
konkrete sager fra børn- og ungeområdet og
er koordineret med børneområdet. Herud-
over er der fremskrevet med en historisk
udvikling for afgang samt for tilgang af sa-
ger efter overgang ved 18 eller 23 år.

Det udgiftsniveau er i 2020 samlet set esti-
meret til 77,2 mio. kr. I nedenstående tabel
ses de forventede udgifter fordelt på indsat-
styper.

Indsats	i mio. kr.
Midlertidige- og længervarende ophold m.m.	61.600
Beskæftigelse- og samværstilbud	5.400
Personlig hjælperordning	13.600
Forsorgshjem og kvindekrisecentre	4.100
Pædagogisk støtte/ramme	2.000
Statistisk forventning	-9.500
Forventet i alt	77.200

Socialudvalget har herudover ansvaret for
ledsageordninger for handicappede samt
ophold på forsorgshjem og krisecentre. Der
ydes 50 % statsrefusion vedr. udgifter til
ophold på forsorgshjem og krisecentre.

Rådgivningscentret i Tønder varetager den
ambulante behandling og rådgivning vedr.
stof- og alkoholmisbrug. Der er afsat 7,9
mio. kr. til denne opgave.

Døgnbehandling af stof- og alkoholmisbru-
gere købes i begrænset omfang udenfor
kommunen og er finansieret af ovennævnte
budget.

Til området vedr. BPA-ordninger (Brugersty-
ret Personlig Assistance) er der afsat 13,6
mio. kr. Ordningerne indebærer ansættelse
af hjælpere i eget hjem, administreret af
borgeren.

Endelig har Socialudvalget ansvaret for til-
deling af støtte til frivilligt socialt arbejde
efter Servicelovens § 18. Der er afsat 0,8
mio. kr.

Midler til sindslidende i forhold til at drive værestedet Svalen videre. Beløb 0,200 mio.kr.

Til at implementere de sundhedsfaglige instrukser og ydelser på området samt give sparring og hjælp i forhold til sundhedsmæssige spørgsmål er der udvidet med en "hands on" sygeplejerske. Beløb netto 0,330 mio.kr.

Der er et udvidelsesønske til budget 2020 om en "hands on" sygeplejerske på Handicap Løgumgård ift. at implementere de Der er i 2019 oprettet en funktion som op-søgende socialsygeplejerske. Formålet er at styrke den sociale og sundhedsmæssige indsats over for de socialt mest udsatte borgere.

Midler til et kompetenceløft hos medarbejdergruppen i forhold til, at udføre de sundhedsfaglige ydelser korrekt på området. Beløb 0,083 mio.kr. I første halvår 2020 forventes det at op til 16 borgere flytter fra Handicap Løgumgård til et mere tidsvarende tilbud på Rosenvænget.

Psykiatri og Handicap har deltaget i Tønder Kommunes tværgående rehabiliteringspro-

jekt "Et skridt foran" siden 2012. Projektets fokus er at styrke den enkelte borgers muligheder og oplevelse af mere selvstændighed, uafhængighed og livskvalitet. Den rehabiliterende tilgang er nu implementeret i Psykiatri og Handicap, og i hele organisationen arbejdes der sammen med borgerne om målrettede og tidsbestemte pædagogiske og/eller rehabiliterende indsatser, med fokus på at øge selvstændighed og mestring af eget liv.

Kerneopgaven i Psykiatri og Handicap er på denne baggrund defineret som "At øge borgerens mestring, At gøre borgerne mere selvhjulpne, At gøre borgeren mindre afhængig af støtte fra kommunen".

Der er indarbejdet en reduktion på 1,836 mio. kr., som reduceres på "køb af foranstaltninger". Reduktionen gennemføres ud fra devisen, at den pædagogiske indsats medfører højere mestringsevne for borgerne, og dermed et mindre behov for personaleressourcer.

Konkret udmøntes besparelsen via individuelle revisitationer af borgerne, således at det kun er de borgere hvor der rent faktisk sker en øget mestring, der tildeles færre ressourcer.

Forebyggelse og anbringelse

Området omfatter

Området omfatter forebyggende foranstaltninger, anbringelser og Foranstaltningsafdelingen for børn og unge.

Det samlede budget til serviceudgifter på Forebyggelse og Anbringelser udgør i 2020 120,7 mio. kr. som fordeler sig med 101,4 mio. kr. til anbringelser og forebyggende foranstaltninger, samt 19,3 mio. kr. til Foranstaltningsafdelingen.

Budgettet indeholder en samlet udvidelse på 7,7 mio. kr. i 2020, heraf stammer 2,9 mio. kr. fra budget 2019. Der er i 2020 udvidet med 4,2 mio. kr. på baggrund af udarbejdet prognose over forventet forbrug. Foranstaltningsafdelingen er udvidet med 0,6 mio. kr. til praktisk bistand til familier.

Budgettet for forebyggelse og anbringelse er herudover reduceret med 1,2 mio. kr. som følge af produktivetsforbedringerne.

Prognose

Der har i forbindelse med budgetlægningen været arbejdet med en prognose for de forventede udgifter til foranstaltninger for det specialiserede område. Prognosen viser et forventet forbrug på 83,0 mio.kr. på anbringelser og 17,7 mio. kr. på forebyggende foranstaltninger. Der er ud fra historiske data indregnet en forventet til- og afgang af anbringelser i prognosen.

Praktisk bistand til familier.

Der er i budgettet afsat 0,6 mio. kr. til udvidelse af normeringen i Foranstaltningsafdelingen. Denne udvidelse skal anvendes til personale som kan varetage praktisk pædagogisk støtte til familier der modtager kompenserende støtte.

Vision, mål og indsatser

Der arbejdes fortsat på en omlægning af indsatsen, til en tidlig og mere forebyggen-

de indsats, hvor netværket i langt højere grad tænkes ind som en ressource for barnet og den unge.

Visionen er, at der så tidligt som muligt, bliver givet de rigtige tilbud og indsatser i forhold til den enkeltes behov.

Den økonomiske ramme, der er stillet til rådighed, skal således anvendes, hvor den forventes at have den størst mulige forebyggende effekt.

Budgetprioriteringer	Budget	Budget	Budget	Budget
I mio. kr.	2019	2020	2021	2022
Værested for sindslidende - Svalen	0,200	0,200	0,200	0,200
Sygeplejerske - Handicap Løgumgård	0,330	0,330	0,330	0,330
Kompetenceløft ift. Sundhedsfaglighed	0,083	0,083	0,083	0,083
Praktisk bistand til familier	0,591	0,591	0,591	0,591
Voksen/Social	1,204	1,204	1,204	1,204

Voksen/Social, udenfor servicrammen

Området omfatter

Politikområdet indeholder refusion vedr. særligt dyre enkeltsager. Der forventes refusion fra staten på 3,4 mio. kr.

Nettokapitaludgifter (renter og afdrag) vedr. lån i boligerne indgår på andre områder i kommunens budget.

Området omfatter også ældreboligregnskaber vedrørende de almene handicapboliger på Løgumgård, Ulriksallé 102, Ubjergvej 2 og Rosenvænget. Der forventes samlet set netto indtægter på 3,5 mio. kr. primært fra huslejebetaling.

Herudover er der afsat 1,1 mio. kr. til lejeto tab i forbindelse med tomgangshusleje.

Forebyggelse og anbringelse, uden for servicrammen

Området omfatter

Politikområdet indeholder refusion vedr. særligt dyre enkeltsager. Der forventes refusion fra staten på 3,2 mio. kr.

Førtidspension, tabt arbejdsfortjeneste, overførselsudgifter

Området omfatter

Politikområdet indeholder indkomstoverførsler til førtidspension, merudgiftsydelse til voksne samt tabt arbejdsfortjeneste m.v. ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne.

Budgettets udgangspunkt er KL's fremskrivning af udviklingen fra 2018 til 2020. Der er herefter indregnet en reduktion for demografisk udvikling i aldersgruppen 17 - 64 årige. Demografireguleringen er dog nedsat fra 4,9 mio. kr. til 0,9 mio. kr.

Førtidspension

Budget 2020 udgør 216,4 mio. kr. Der er tale om en væsentlig forøgelse af budgettet i forhold til 2019.

Førtidspensioner er fra 1. januar 2016 omfattet af refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet. For alle nye førtidspensio-

ner er kommunens medfinansiering 80% af bruttoudgiften.

Herudover ydes der fortsat medfinansiering på henholdsvis 50 % og 65 % til førtidspensioner tilkendt før 1. juli 2014.

Udbetaling af førtidspension foregår hos Udbetaling Danmark og kommunerne betaler deres del af udgiften som medfinansiering.

Reform af førtidspension og fleksjob indebærer en begrænset mulighed for at tilkende førtidspension til personer under 40 år.

Antallet af helårspersoner viste i en periode efter fleksjob- og førtidspensionsreformen en faldende tendens, idet der både var en lav tilgang af nye førtidspensionister og stor afgang. Fra august 2017 er denne faldende tendens dog afløst af en svag stigning og stigningen er forstærket fra midten af 2018.

Reformen indebar en udskydelse af tilgang til førtidspension, idet borgerne blev henvist til ressourceforløb. Den nuværende stigende tilgang forventes at være udtryk for ekstraordinær stor overgang fra ressourceforløb til førtidspension, og det forventes at tilgangen vil stabilisere sig på et lavere niveau.

Tilgangen har i 2016 til 2018 været hhv. 74, 60 og 120 tilkendelser. I 2019 og 2020 forventes en tilgang omtrent som i 2018. En tilsvarende stigning finder sted i mange andre kommuner.

Udgiftsniveauet på området afhænger af overgang til folkepension, andet ophør og tilgang.

Overgangen til folkepension er i årene 2019 – 2022 påvirket af tilbagetrækningsreformen. Dette betyder at overgang til folkepension hvert år bliver udskudt med ½ år, således at tiden på førtidspension bliver forlænget. Konkret indebærer det, at kun omkring 45 borgere i 2020 overgår til folkepension, mod normalt ca. 90.

Der er herudover en højere udgift til nye førtidspensioner, hvortil der er 80% medfinansiering, set i forhold til udgiftsgennemsnittet vedr. afgang.

Som et supplement til KL's fremskrivning af udgifterne er der udarbejdet en lokal prognose ved en fortsat tilgang på 120 førtidspensionister.

Denne prognose tager konkret højde for overgang til folkepension på cpr-niveau og har indregnet øvrigt ophør. Prognosen viser udgifter på 217,4 mio. kr.

Forskellen mellem de afsatte 216,4 og de lokalt beregnede 217,4 mio. kr. er begrænset og ligger umiddelbart indenfor den usikkerhedsmargin, der er på dette meget komplekse område.

Budgettet for 2021 - 2023 indeholder stigende udgifter på grund af refusionsreformens højere medfinansiering og tilbagetrækningsreformens udskudte overgang til folkepension.

Merudgifter

Til merudgifter for voksne med nedsat funktionsevne, der tildeles efter Servicelovens § 100, er der i 2020 afsat 1,6 mio. kr.

Tabt arbejdsfortjeneste m.v.

Merudgiftsydelser samt hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste m.v. ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne.

Under merudgiftsydelser registreres udgifter, ved forsørgelse i hjemmet, af børn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Under tabt arbejdsfortjeneste registreres udgifter til dækning af tabt arbejdsfortjeneste og bidrag til pensionsordninger til personer, der i hjemmet forsørger børn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Samtlige udgifter på dette politikområde er berettiget til 50 % statsrefusion.

Vision, mål og indsatser

Reformen af førtidspension og fleksjob fra 1. januar 2013 betyder øget behov for samarbejde på tværs af sektorerne.

Området må derfor ses i sammenhæng med forskellige tiltag og prioriteringer under Arbejdsmarkedsudvalget.

For tabt arbejdsfortjeneste m.v. er visionen at tilvejebringe bedst mulig service for borgerne under de givne rammer.

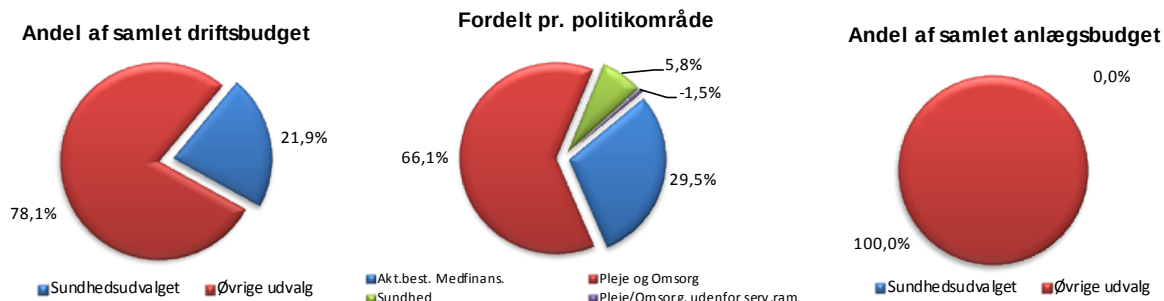
Målet er at sikre såvel faglig som økonomisk styring.

Anlæg

På Socialudvalgets område er der afsat 1,058 mio. kr. i 2020 til den løbende renovering af primært Handicap Løgumgård samt evt. andre institutioner.

40 Sundhedsudvalget

Oversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	526,0	541,2	558,7	558,5	557,0	555,4
Sundhed	31,5	32,5	40,1	39,5	37,9	37,4
Pleje og omsorg	332,2	346,9	354,1	352,3	350,8	348,0
Aktivitetsbestemt medfinansiering	168,7	167,7	167,8	170,0	171,6	173,3
Pleje og omsorg, udenfor serv.ram.	-6,5	-5,9	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Anlæg	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sundhedsudvalget i alt	527,8	541,2	558,7	558,5	557,0	555,4

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Sundhedsudvalget har ansvaret for hovedområderne Sundhed samt Pleje og omsorg, med et samlet driftsbudget på netto 559,2 mio. kr.

Hovedområdet Sundhed er opdelt i genoptræning, forebyggelse, sundhedsfremme og sundhedsplejen. Samtidig indgår kommunens medfinansiering af regionernes sundhedsydelser under området Aktivitetsbestemt medfinansiering.

Den generelle sundhedspolitik for Tønder Kommune for perioden 2019– 2022 er styrende for indsatsen på området.

Tønder Kommunes Visions- og Strategiplan 2018-2022, har en målsætning om, at vi i Tønder Kommune er lykkedes med at forbedre sundhedsprofilen i 2022.

Hovedområdet Pleje og omsorg består af hjemmepleje, sygepleje, kortidscentre, plejecentre, hjælpemidler, SOSU elever, madproduktion og aktivitets- og samværstilbud

for ældre. Refusion og ældreboliger er placeret under et område for sig selv.

Udviklingen på området er påvirket af den demografiske udvikling, som betyder at antallet af personer over 65 år stiger med i gennemsnit 188 personer årligt i 2020-2023.

I forhold til hjemmeplejen og sygeplejen er aldersgruppen 80+ årige interessant, da 58 % af denne gruppe aktuelt modtager hjemmehjælp. Gruppen stiger med 51 borgere hvert år i årene 2020 til 2023.

Samtidig med denne udvikling, foregår der en udvikling mod højere levealder og forbedret sundhedstilstand.

Stigningen i antallet af ældre og udviklingen i regionens sygehusstruktur med øget specialisering og effektivisering, medfører øget pres på de kommunale velfærdsydelser, samt pres på den aktivitetsbaserede medfinansiering.

Pleje & Omsorg har en væsentlig opgave i forhold til at bidrage til opfyldelse af målene i Sundhedsaftalen for 2019-2023 omkring bedre overgange for:

- Mennesker med psykiske lidelser
- Ældre borgere
- Mennesker med kronisk sygdom

Der er i 2018 udarbejdet en sektorplan på ældreområdet, som belyser både igangværende og fremtidige initiativer samt milepæle til at imødegå dette pres. Det drejer sig om systematisk fysisk aktivitet, kronikerindsats, hverdagsrehabilitering, tidlig opspor-

ing, anvendelse af velfærdsteknologi, samt rekruttering og fastholdelse.

Tønder Kommune arbejder endvidere i et samarbejde med regionen med en vision om nærhed og sammenhæng gennem samdrift. Der arbejdes hen imod at etablere et fysisk fællesskab og samdrift på Tønder Sygehus mellem henholdsvis den kommunale sygeplejeklinik og den regionale skadeklinik samt den kommunale akutfunktion og det regionale daghospital.

Sundhed

Området omfatter:

Sundhed består af hovedområderne:

- Kommunal genoptræning
- Medfinansiering af sundhedsvæsenet
- Sundhedsfremme og forebyggelse
- Sundhedsplejen.
- Midler vedr. vision- og strategiplan

Derudover varetages en række tilbud indenfor aktiviteter og forebyggelse mv.

Kommunal genoptræning

Tønder Kommune har kommunal genoptræning i lokaler på Tønder Sygehus og Sundhedshusene i Skærbæk og Toftlund samt Klosterparken i Løgumkloster. Efter aftale med Region Syddanmark, varetager Tønder Kommunes træningsafdeling også dele af den specialiserede genoptræning. Budgettet udgør 12,2 mio. kr. i 2020.

Den 1. juli 2018 trådte en ny lovgivning på genoptræningsområdet i kraft "frit valg til genoptræning". Lovændringen betyder konkret, at den kommunale genoptræning skal kunne tilbyde borgerne opstart af genoptræning efter sygehusophold indenfor syv dage.

Borgeren kan som noget nyt i særlige tilfælde modtage genoptræning hos en privat leverandør. Dette gælder, hvor genoptræningen ikke skal foregå på sygehuset og hvor den kommunale genoptræning ikke kan tilbyde opstart indenfor syv dage efter udskrivning fra sygehuset.

Angiver genoptræningsplanen, at genoptræningen af sundhedsfaglige grunde først

må startes op på et senere tidspunkt end udskrivningstidspunktet, regnes fristen dog fra dette tidspunkt.

På genoptræningsområdet har et stigende antal genoptræninger de seneste år været med til at udfordre ventetiden til genoptræning i træningsafdelingen.

Træningsafdelingen er lykkedes at holde ventetiden under 7 dage siden medio 2018. I 2020 vil ventetiden til genoptræninger fortsat være et særligt fokusområde.

Medfinansiering af sundhedsvæsenet

10,4 mio. kr. af budgettet vedrører betaling til regionerne for specialiseret genoptræning, ophold på hospice, betaling for færdigbehandlede på sygehuse og vederlagsfri fysioterapi.

Sundhedsfremme og forebyggelse

Der er i 2020 til sundhedsfremme og forebyggelse afsat 7,2 mio. kr.

Området omfatter endvidere generelle aktiverende og forebyggende tiltag for ældre samt samarbejde med praktiserende læger.

Sundhedsplejen

Sundhedsplejen kom i 2019 ind under politikområdet Sundhed, i forbindelse med området blev flyttet fra Børn- og Skoleudvalget til Sundhedsudvalget. I 2020 er budgettet til sundhedsplejen på 5,8 mio. kr.

Vision, mål og indsatser:

Tønder Kommunes Visions- og Strategiplan 2018-2022, har en målsætning om, at vi i Tønder Kommune er lykkedes med at forbedre sundhedsprofilen i 2022. Kommunalbestyrelsen har besluttet at følgende sundhedsmæssige risikofaktorer er fokusområder, hvor der med en samlet indsats på tværs af fagudvalg skal arbejdes med at påvirke sundhedsprofilen positivt.

- * Rygning
- * Fysisk inaktivitet
- * Mental sundhed
- * Usunde kostvaner

De fire risikofaktorer indgår også som fokusområder i Tønder Kommunes Sundhedspolitik for perioden 2019-2022.

Sundhedspolitikken er med til at fastsætte pejlemærkerne for indsatsen på sundhedsområdet.

I forbindelse med Visions- og Strategiplanens handleplaner, er der prioriteret en række indsatser i form af røgfri skoletid og røgfri fremtid. Det skal være med til at forebygge at børn og unge begynder at ryge. Derudover omfatter handleplanerne digital sundhedsvejledning ved diætist, tidlig indsats på børneområdet ved en jordemoder, udvidelse af sundhedsklinikken for børn og familie i Tønder og på sundhedshusene i Skærbæk og Toftlund.

Det nære sundhedsvæsen vil fortsat være et væsentligt indsatsområde i 2020, og vil blive suppleret med initiativer til at sikre et mere sammenhængende sundhedsvæsen og

gode sammenhængende patientforløb. Arbejdet har udgangspunkt i Sundhedsaftalen 2019-2023 mellem regionen og kommunerne i Syddanmark.

Sundhedsaftalen har følgende visionsområder, hvor der skal gøres en særlig indsats

- 1) Vi samarbejder om forebyggelse for:
 - Et røgfrit Syddanmark
 - Mental trivsel blandt børn og unge
 - Færre overvægtige
- 2) Vi arbejder for bedre overgange for:
 - Mennesker med psykiske lidelser
 - Ældre borgere
 - Mennesker med kronisk sygdom
- 3) Vi sikrer sammenhæng til:
 - Uddannelsesområdet
 - Arbejdsmarkedet

Som en del af udviklingen af det nære sundhedsvæsen vil Sundhedshuset i Toftlund i 2020 blive udvidet med bygningen på Danavej 17. Udvidelsen af Sundhedshuset foretages med tilskud på 2,390 mio. kr. fra Sundheds- og Ældreministeriet.

Udvidelsen sundhedspleje i skoler skal give mulighed for pilotprojekter på udvalgte skoler. Sundhedsplejen skal arbejde med nye former for tidlig forebyggelse af livstilsudfordringer, gennem vejledning og samarbejde med børn i dagligdagen på skoler og med familier og lærer ved skolehjemsamtaler. Forslaget vil samtidig have betydning for, at sundhedsplejen kan opretholde det nuværende politisk godkendte serviceniveau i 2020 og frem.

Budgetprioriteringer	Budget	Budget	Budget	Budget
I mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Sundhedspleje i skoler	0,460	0,460	0,460	0,460
Sundhed	0,460	0,460	0,460	0,460

Pleje og omsorg

Området omfatter

Hovedområdet Pleje og omsorg består af kontraktområder indenfor:

- Plejecentre
- Hjemmepleje
- Sygepleje

Derudover varetages hjælpemiddelområdet, mellemkommunale betalinger for pleje og ældreboliger, betaling til friplejehjem, uddannelse af SOSU elever, samt myndighedsområdet mv.

Kontraktområderne ledes af 3 områdeledere, som har decentrale ledere på de geografisk spredte plejecentre og distrikter. Visitation, kortidscentre, hjælpemiddeldepot og fælleskøkken er samlet under områdelederne.

Værdighedsmidlerne bliver fra 2020 fordelt via bloktilskud. Beløbsmæssigt medfører dette ingen ændringer.

Fra 2018 er der udmøntet en statslig bemandingspulje frem til 2021.

I 2018 er der udarbejdet en sektorplan, som ligeledes omfatter en plejeboliganalyse. På baggrund af denne analyse er der udarbejdet en række milepæle, som der bliver arbejdet videre med.

- * Tidlig indsats, mere forebyggelse og rehabilitering
- * Længere tid i eget hjem
- * Høj kapacitetsudnyttelse og passende plejetilbud til alle målgrupper
- * Stærkere fællesskab og mindre ensomhed
- * Velfærdsteknologi som understøtter borgerens behov
- * Sammenhængende indsats med fokus på borgernes behov
- * Øget indsats for rekruttering og fastholdelse

Plejecentre

I budgettet for 2018 blev antallet af plejeboliger udvidet med 5 boliger, idet der var en stigende venteliste, som blandt andet skyldes at den gennemsnitlige levetid i plejeboliger er steget væsentligt.

I løbet af 2018 og 2019 er ventelisten til plejeboliger faldet og den lovpligtige garantiventetid overholdes fortsat.

Der er taget beslutning om at der skal etableres en plejeboligenhed til ældre udviklingshæmmede i plejeboligregi. Dette tilbud finansieres ved en annullering af reguleringsordning mellem Psykiatri & Handicap og Pleje & Omsorg.

Budgetsummen til aktivitetstildelingen på plejecentre udgør 112,6 mio. kr. inkl. nattevagt. Herudover tildeles plejecentrene budget til kapacitetsdelen.

Hjemmepleje

Grundet den demografiske udvikling og udviklingen i det nære sundhedsvæsen er der en konstant bevågenhed på udviklingen i de visiterede timer til personlig og praktisk hjælp. Udviklingen følges nøje, og der er øget fokus på effekten af rehabiliteringsindsatsen.

Bestillerbudgettet udgør 80,2 mio. kr., hvoraf de 1,3 mio. kr. er til private leverandører. Milepælen: Længere tid i eget hjem, lægger pres på bestillerbudgettet, da der skal ydes mere personlig og praktisk hjælp, når borgerne venter længere tid med at flytte i plejebolig.

Under fælleskøkken/køkkenområdet er der fokus på kvalitet i madservice med øget egenproduktion. Der er afsat budget svarende til en produktionspris pr. kostdag på 154 kr. Langt størstedelen af udgifterne er brugerfinansierede, idet der dog er loft over madpriserne til beboere på plejecentre og i eget hjem.

Sygepleje

Udviklingen i sygeplejen præges af nationale udspil omkring det nære sundhedsvæsen og af en ny kvalitetsstandard for kommunernes akutfunktioner, som er gældende fra 2018.

Lokalt opleves fortsat at indlæggelsestiden er faldende og at flere borgere udskrives til ambulant behandling eller færdigbehandling i sygeplejen.

Udviklingen betyder at der skal ydes mere specialiseret sygepleje, hvilket kræver kon-

tinuerlig kompetenceudvikling og tilpasning indenfor sygeplejen.

Udviklingen afføder samtidig stigende kompetencekrav til opgaveløsningen i hjemmepleje og på plejecentrene.

Der er etableret 2 korttidscentre under sygeplejen: 11 pladser på Leos Plejecenter og 10 pladser på Klosterparken.

Fra januar 2020 flytter Korttidscenteret på Leos Plejecenter over i ombyggede lokaler på Tønder Sygehus, som et led i Samdrift Tønder. Det efterlader 11 tomme boliger i hovedbygningen på Leos Plejecenter, som der skal tages stilling til anvendelse/finansiering af.

Hjælpemidler

Der er i budget 2020 afsat 23,4 mio. kr. netto til hjælpemiddelområdet.

Hjælpemiddeldepotet sikrer udbringning og servicering af alle genbrugshjælpemidler og har et budget på 4,3 mio. kr.

Mellemkommunal betaling plejecentre

Køb og salg af pladser på plejecentre har i perioder været udfordret, idet der er tale om mange af- og tilgange og kort opholdstid med deraf afledte økonomiske konsekvenser.

SOSU-elever

Området omfatter uddannelse af social- og sundheds hjælpere, og social- og sundheds assistenter. Området økonomi er i 2020 udfordret af generelt større optag af elever og af at kommunerne overtager ansættelsesansvaret for regionens elever.

Vision, mål og indsatser

Kursen i Pleje og Omsorg er præget af "Vores Fælles Udviklingsplan 2017 til 2020", således der i høj grad lægges vægt på mestring af eget liv i alle de borgerrettede indsatser, som varetages af Pleje og Omsorg.

Samtidig sker der en udvikling omkring det nære sundhedsvæsen, hvor Pleje og Omsorg søger at være proaktiv i forhold til at styrke de gode og sammenhængende borgerforløb, med fokus på forebyggelse, tidlig opsporing og mestring.

Der iværksættes en række initiativer i forhold til at reducere akutte indlæggelser, genindlæggelser og færdigbehandlingsdage, hvilket forventes at have positiv indvirkning på den aktivitetsbestemte medfinansiering.

Målgruppen for hjemmemonitorering KOL (Kronisk nedsat lungefunktion) er borgere i alle aldre med svær nedsat lungefunktion og gentagne indlæggelser. Der er tale om borgere i alle aldre og eksempelvis er en større andel borgere under 60 år, som ikke nødvendigvis modtager hjælp fra hjemmesygeplejen i dag. Udvidelsesforslaget giver mulighed for at sygeplejen vil kunne varetage opgaven med hjemmemonitorering.

Formålet med tilbuddet er:

- færre indlæggelser og færre ambulatoriebesøg
- øget behandlingskvalitet
- øget fleksibilitet og tryghed og dermed højere livskvalitet

Budgetprioriteringer	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
I mio. kr.				
KOL – telemonitorering i Sygeplejen	0,250	0,250	0,250	0,250
Pleje og Omsorg	0,250	0,250	0,250	0,250

Aktivitetsbestemt medfinansiering

Området omfatter

Kommunerne medfinansierer regionernes sundhedsydelser efter særlige takster for indlæggelse og besøg m.v.

Medfinansieringen omfatter indlæggelser og ambulante besøg på somatiske og psykiatriske sygehuse samt sygesikringsudgifter.

Medfinansieringsmodellen blev ændret markant i 2018. Der skelnes ikke længere mellem ambulant og stationær aktivitet på det somatiske område, men aktiviteten opgøres som forløb.

Herudover er indført en aldersdifferentiering i medfinansieringen, således at kommunerne betaler højere medfinansiering til børn under 2 år, samt til borgere over 65 år. Formålet er at skabe bedre sammenhæng til kommunernes initiativer til at undgå indlæggelser og til at iværksætte forebyggende aktiviteter. Samtidig er der en lavere medfinansiering for mellemgruppen.

På grund af store udsving i den kommunale medfinansiering i 2018 og omlægning af Landspatientregisteret, er den normale afregningsmodel sat ud af kraft.

Kommunernes afregning blev således fastfrosset til den enkelte kommunes godkendte budget i 2019 og denne fastfrysning er i økonomiaftalen videreført til 2020.

Det samlede budget udgør 167,7 mio. kr. svarende til 4.484 kr. pr. indbygger. Budgettet er beregnet med udgangspunkt i et fastfrosset budgetniveau 2019 tillagt pris- og lønfremskrivning.

Det beregnede budget er demografireguleret ved at beregne ændringer i befolkningstallet i forhold til aldersdifferentieringen. Der er taget hensyn til forskel i gennemsnitsudgift indenfor aldersdifferentieringen.

Demografireguleringen udgør:

2021:	2,2 mio. kr.
2022:	3,8 mio. kr.
2023:	5,5 mio. kr.

Ifølge økonomiaftalen vil KL og regeringen i efteråret 2019 drøfte resultaterne af en igangværende analyse af afregningen i 2018. Samtidig vil spørgsmålet om efterregulering for årene 2018, 2019 og 2020 blive drøftet.

Fastlåsningsen og den manglende ydelsesbestemte afregning i 2019 og 2020 betyder at der er en risiko for et "spring" i udgiftsniveauet efter 2020.

Pleje og omsorg, udenfor servicerammen

Området omfatter

Politikområdet indeholder budget til særlige udgifter vedr. ejendomme og tomgangshusleje på 3,49 mio.kr., samt indtægter fra statsrefusion på særligt dyre enkeltsager og ældreboliger på 6,76 mio. kr.

Herudover omfatter området ældreboligregnskaber vedrørende de almene plejeboliger på Toftegården, Leos Plejecenter, Richtsens Plejecenter og Digegården. Der forventes samlet set nettoindtægter på 5,9 mio.kr. primært fra huslejebetaling.

Nettokapitaludgifter (renter og afdrag) vedr. lån i boligerne indgår på andre områder i kommunens budget.

Anlæg

Der er på Sundhedsudvalgets område afsat budgetmidler i 2020 til udvidelse og fremtidssikring af Sundhedshuset i Toftlund

Beløb er angivet i mio. kr. - Brutto

- * Sundhedshus Danavej 17, Toftlund 1,195
- * Sundhedshus Danavej 17, Toftlund -1,195

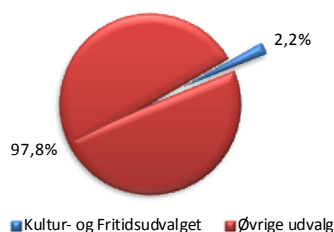
Sundheds- og Ældreministeriet har tilbage i maj 2019 givet Tønder Kommune tilsagn om i alt 2,390 mio. kr. til fremtidssikring af Sundhedshuset i Toftlund. Tilskuddet tildeles med halvdelen i 2019 og resten i 2020.

Anlægsmidlerne sikrer optimering og udvidelse af lokalerne i Sundhedshuset i Toftlund.

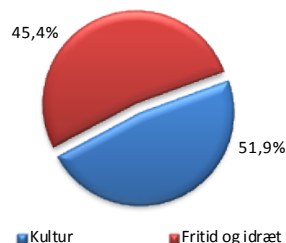
Lokalebehovet for de praktiserende læger stiger, i og med der kommer flere personale og uddannelseslæger til på området. Udvidelsen er desuden grundet i et øget behov for lokaler til sundhedsfremmende tilbud og regionale tilbud i Sundhedshuset

50 Kultur- og Fritidsudvalget

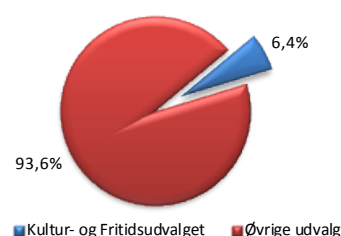
Andel af samlet driftsbudget

Fordelt pr. politikområde

Andel af samlet anlægsbudget

Øversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	57,6	55,0	56,5	54,1	53,4	52,6
Kultur	29,0	26,6	27,0	25,9	25,6	25,3
Fritid og idræt	28,6	28,4	29,5	28,3	27,8	27,3
Anlæg	17,4	8,6	7,6	9,5	4,8	4,8
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	75,0	63,6	64,1	63,6	58,2	57,4

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Kultur- og Fritidsudvalget har budgetansvaret for politikområderne Kultur samt Fritid og idræt, med et samlet nettodriftsbudget på 56,5 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 7,6 mio. kr.

Kultur- og Fritidsudvalget skal via handlingsplan til Kultur- og Fritidspolitikken, arbejde med at virkeliggøre områdets politik.

Politikken løber til og med 2021, og hvert år vil handlingsplanen, som et bilag til politikken, blive evalueret og revideret. Dette er en ny og dynamisk måde at arbejde på, og det sker i dialog og samarbejde med de tre

politiske brugerudvalg, Folkeoplysningsudvalget, Kulturelt Forum og Landdistrikts- og Bosætningsudvalget.

I budget 2020 er der afsat midler til arbejdet med og gennemførelsen af events, der skal markere 100-året for Genforeningen i 2020.

Der er desuden afsat puljemidler til at understøtte initiativer under Bevæg dig for livet. Bevæg dig for livet-aftalen løber til og med 2023.

Kultur

Området omfatter

- * Lokalhistoriske arkiver/foreninger
- * Kiers Gaard
- * Schweizerhalle Tønder Kulturhus
- * Folkebibliotek
- * Museer
- * Biografer
- * Teater
- * Kulturskole
- * Kulturelt Forum
- * Kulturaftaler

- * Øvrige kulturelle aktiviteter

Vision, mål og indsatser

Kulturaftaler m.v.

Der er tre tværgående aftaler på kulturområdet. Det drejer sig om:

- * Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig
- * Kulturaftale Vadehavet
- * Museum Sønderjylland

Kultur- og Fritidsudvalget

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig er i sit tredje år, og vil i 2020 arbejde med indsatsområderne "Talentudvikling" og "Kultur grænseløs". Kulturaftalen vil i 2020 endvidere udarbejde en tværgående Kulturstrategi 2020-2023.

Kulturaftale Vadehavet udløb i 2018. Pt. afventes en udmelding fra Kulturministeriet om en ny ordning for kulturaftaler. Der er

mulighed for at fortsætte med en forlængelse i 2020.

Markering af 100-året for genforening i 2020

Der er i 2020 afsat 0,4 mio. kr. til en pulje der kan søges af foreninger m.fl. der gennemfører events i 2020. Endvidere er der afsat 1,6 kr. til tre events, som Tønder Kommune er arrangør af.

Budgetprioriteringer I mio. kr.	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Kunsthøj	0,100			
Markering af Genforeningen 2020	1,590			
Venskabsbysamarbejde	0,075	0,075	0,075	0,075
Kultur	1,765	0,075	0,075	0,075

Fritid og Idræt

Området omfatter

- * Idræts- og fritidsfaciliteter
- * Folkeoplysning
- * Øvrige fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningslovens område

Vision, mål og indsatser

Visionskommune Bevæg dig for livet

Tønder Kommune er i perioden 2019 – 2023 blevet visionskommune under DIF og DGI's fælles bevægelsesprojekt Bevæg dig for livet (BDFL).

Her har de to organisationer det mål, at 75% af danskerne er fysisk aktive i 2025 og at 50% af dem er aktive i en forening.

I Tønder Kommune er det målet at øge antallet af borgere der er fysisk aktivitet med 4.000 borgere. Der ansættes en projektleder til at koordinere de kommende indsatser. Der afsættes puljemidler som foreninger, virksomheder, haller, borgere m.fl. kan søge til bevægelsesinitiativer.

Budgetprioriteringer I mio. kr.	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Udviklingspulje haller BDFL	0,200	0,200	0,200	
Fritid og Idræt	0,200	0,200	0,200	0,000

Anlæg

På Kultur- og Fritidsudvalgets område er der i 2020 afsat et rådighedsbeløb på i alt 7,6 mio. kr., som fordeler sig således i mio. kr.:

- * Halrenoveringspulje 2,255
- * Renoveringsplan svømmehaller 2,865
- * Tekniske installationer svøm.hal. 0,855
- * Agerskovhallen, depotrum 0,500
- * Museum Sønderjylland 0,671
- * Renovering Frederik IX's Klok. 0,458

Der er følgende bemærkninger til rådighedsbeløbene.

På området idrætsfaciliteter og svømmehaller afsættes der i 2020 alene rådighedsbeløb på i alt 6,5 mio. kr.

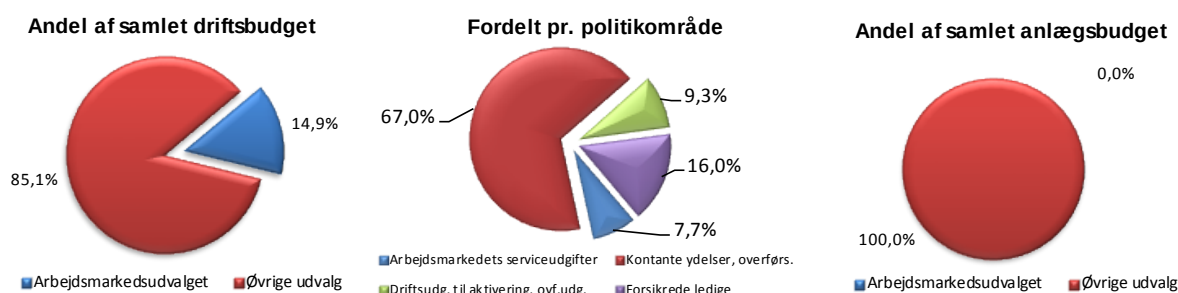
Anlægsmidlerne er reserveret til vedligehold og renovering af idrætshaller og til tekniske installationer i de tre svømmehaller i Arrild, Skærbæk og Tønder.

Tønder Kommune yder sammen med de tre andre sønderjyske kommuner et årligt anlægstilskud til Museum Sønderjylland.

Anlægsudgiften fordeles mellem de fire kommuner efter folketallet som det blev opgjort i tredje kvartal året før tilskud. I 2020 er der afsat 0,671 mio. kr.

Desuden er der afsat 0,458 mio. kr. i tilskud til renovering af Frederik IX's Klokkespil.

60 Arbejdsmarkedsudvalget

Øversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	360,0	373,3	380,2	383,7	385,1	383,0
Arbejdsmarkedsområdet serviceudg.	14,8	16,6	29,4	30,9	30,6	30,3
Kontante ydelser, overførselsudgift	264,6	259,1	254,7	256,5	257,1	254,4
Arbejdsmark.foranstalt., overfør.udg.	19,5	33,8	35,4	34,6	34,6	34,6
Forsikrede ledige	61,1	63,8	60,8	61,7	62,7	63,6
Anlæg	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbejdsmarkedsudvalget i alt	360,4	373,3	380,2	383,7	385,1	383,0

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Arbejdsmarkedsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet nettoudgift på 380,2 mio. kr.

Området omfatter indkomstoverførsler og arbejdsløshedsdagpenge til personer, der af forskellige årsager er udenfor arbejdsmarkedet. De væsentligste ydelser er:

- * Sygedagpenge
- * Kontanthjælp og uddannelseshjælp
- * Integrationsydelse
- * Ressourceforløbsydelse og jobafklaringssydelse
- * Fleksjobydelse og ledighedsydelse
- * Arbejdsløshedsdagpenge

Ved siden af indkomstoverførslerne er der aktiverende og beskæftigelsesrettede tilbud og opgaver, i forhold til de fleste grupper der modtager indkomstoverførsler.

De overordnede forudsætninger for budgettet til overførselsudgifter er det foregående

års regnskab fremskrevet med KL's skøn for udviklingen. Dette svarer til grundlaget for aftalen om kommunernes økonomi.

På Arbejdsmarkedsudvalgets område finansierer kommunerne ikke hele overførselsudgiften, da staten medfinansierer. Driftsudgifterne udgør således brutto 510,4 mio. kr. og statsrefusionen 130,8 mio. kr.

Arbejdsmarkedsområdet er opdelt i 2 fagchefområder.

Fagchefområdet "Unge i Uddannelse" varetager indsatsen for unge under 30 år, herunder uddannelseshjælp og ressourceforløbsydelse.

Fagchefområdet Sundhed og Arbejdsmarked varetager den øvrige indsats på arbejdsmarkedsområdet, som er forankret som en del af Jobcenteret.

Arbejdsmarkedsområdets serviceudgifter

Området omfatter

- * Lønudgifter til kommunale løntilskud
- * Pulje til kommunale fleksjob.
- * Udgifter til lægeerklæringer, herunder også lægekonsulent og samarbejdet med den regionale sundhedskoordinator og kliniske funktion om rådgivning, sundhedsmæssige vurderinger og speciallægeerklæringer. Den regionale sundhedskoordinator og kliniske funktion er indført som led i udmøntningen af førtidspensions- og fleksjobreformen.
- * Udgifter til midlertidige boliger til flygt-

ninge. Udgifterne er dækket via det grundtilskud som kommunen modtager pr flygtning over 18 år.

- * Udgifter til socialpsykiatriens dagtilbud, herunder sociale mentorer, § 85 hjemmestøtte samt aktivitets- og samværstilbud.

Serviceudgifterne udvides, som noget nyt i 2020, med en pulje til småjobs. Indsatsen skal anvendes som et skridt på vejen til opbygning af ressourcer for ledige borgere, der er længere væk fra arbejdsmarkedet.

Kontante ydelser, overførselsudgifter

Området omfatter

- * Integrationsydelse
- * Sygedagpenge
- * Jobafklaringsydelse
- * Kontanthjælp og uddannelseshjælp
- * Revalidering
- * Ledighedsydelse
- * Fleksjob
- * Ressourceforløbsydelse
- * Seniorjob

Antallet af borgere på kontante ydelser er påvirket af både indsatser, konjunkturudviklingen og lovgivning.

Budgetlægningen af overførselsudgifterne er fastlagt på grundlag af KL's fremskrivning af overførselsudgifterne. KL har fremskrevet kommunernes udgifter til udvalgte overførsler i regnskab 2018 til skønnede udgifter i 2020. Budgettet er herefter fordelt på de enkelte udgiftsområder ud fra det forventede udgiftsbehov.

For de enkelte ydelser er der anvendt den gennemsnitlige refusionsprocent på baggrund af aktiviteten i 1. halvår 2019 og den forventede udvikling i 2020.

Der er i lighed med budget 2019 indregnet en befolkningskorrektur for overslagsårene, idet KL's forslag til stigninger ikke tager hensyn til udsving i befolkningen. Reduktionen udgør 6,8 mio. kr. i 2020, 10,7 mio. kr. i 2021, 15,4 mio. kr. i 2022 og 19,9 mio. kr. i 2023.

Vision, mål og indsatser

Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune har i maj 2018 vedtaget en Visions- og strategiplan for perioden 2018-2022.

Arbejdsmarkedsområdet og beskæftigelsesindsatsen spiller en central rolle i denne plan og indeholder et centralt pejlemærke om, at andelen af borgere udenfor arbejdsmarkedet skal reduceres markant i perioden.

For at komme i mål med dette, skal indsatserne på flere områder skærpes og justeres, ligesom der skal ske en tæt opfølgning på udviklingen i løbet af 2020.

Beskæftigelsesplanen 2020 bidrager med en præcisering af mål for beskæftigelsesområdet og en flerstreget indsats, der skal trække i positiv retning i forhold til job og uddannelse, samt borgere der er på kanten af arbejdsmarkedet. Et vigtigt mål i beskæftigelsesplanen er desuden, at understøtte de lokale virksomheders behov for kvalificeret arbejdskraft.

I 2020 træder den nye Lov om regelforenkligning på arbejdsmarkedsområdet i kraft. Ændring af loven om Aktiv Beskæftigelse betyder, at vi i Tønder Kommune skal arbejde med at optimere vores indsats fra 1. januar 2020. Der er fire hovedområder i forenklingsindsatsen:

1. Færre og mere enkle proces krav
2. Ens regler på tværs af alle målgrupper
3. Flere digitale løsninger
4. Fokus på den enkelte kommunes resul-

tater. Med større frihed følger en national skærpet opfølgning.

Det er afgørende at indsatsen i UIU og Kompetencecenteret optimeres yderligere i 2020, og at der sker et betydeligt fald af unge under 30 år på uddannelseshjælp og kontanthjælp.

I 2020 vil der blive igangsat forskellige projekter på ungeområdet. For at sikre koordinering af den unges plan, vil der i 2020 blive igangsat et arbejde, der skal øge koordineringen mellem de forskellige faggrupper, der arbejder med de unge i beskæftigelsesindsatsen. En øget koordinering skal sikre den unges oplevelse af, at møde en Kommune og dermed også en plan. Dette vil forbedre den unges oplevelse af sammenhæng i indsatsen, hvilket forventes, at øge den unges motivation.

Yderligere vil man i 2020 i samarbejde med Jobcenteret og de unge, igangsætte et arbejde, der skal reformere indsatsen på Kompetencecenteret. Som et element i denne reform vil OCN (Open College Network) metoden blive indført. De unge søges inddraget i processen gennem et nyoprettet ungeråd, som sammensættes på tværs af de unge, der er i beskæftigelsesindsats. Ungerådet skal være ideskabende og rådgivende ind i beskæftigelsesindsatsen.

I slutningen af 2019 blev der igangsat et nyt beskæftigelsesprojekt på Kompetencecenteret der fokuserer på at bygge 2 både, der er karakteristiske for marsken. En bådebygger forestår projektet, støttet af Kompetencecenterets personale. Tanken er, at give de unge lysten til håndværk og en oplevelse af, at være en del af en stedbunden kultur i Tøndermarsken. Projektet videreføres i 2020.

I 2020 bliver der som i de foregående år behov for et særligt fokus, der betyder, at indsatserne kommer til at rumme 2 spor i form af:

- 1) Maksimalt fokus på virksomhedsrettet tilgang
- 2) Investering på områder, hvor der er brug for en øget indsats.

Maksimalt fokus på virksomhedsrettet indsats:

Jobcentrets fokus vil være, at målrettet aktiveringsindsatser så vidt muligt finder sted i virksomhederne, og at borgeren opnår ansættelse i ordinære timer. Borgeren trænes og opkvalificeres således på det "virkelige arbejdsmarked".

Arbejdsmarkedsområdet vil i 2020 arbejde videre med "Ny kurs - på vej i job". Projektet overgår til driftsfase 1.4.2020, med de elementer som viser sig særlig effektiv på baggrund af den eksterne evaluering.

Investering på områder, hvor der er brug for en øget indsats:

I 2020 fortsættes investeringerne i indsats og målrettede forløb over for sygedagpenge/jobafklaring-, kontanthjælps- og dagpengemodtagere.

Målet med investeringerne er, at en større andel af borgere afkorter vejen tilbage til et ordinært job og/eller uddannelse.

Til dette formål indgår der i budgettet for 2020 en investeringspulje på 5,9 mio. kr.

Derudover er gevinstpotentialet på 1,8 mio. kr. blevet placeret, som en pulje under Økonomiudvalget.

Den tidlige indsats er et afgørende element i bestræbelserne for at modvirke tilgangen til indkomstoverførslerne.

Der er en klar forventning om, at en offensiv strategi og indsats på netop disse områder vil betyde, at tilgangen og varigheden til de mere langvarige eller vedvarende ydelser kan reduceres.

Særligt på sygedagpengområdet bliver den tidligere indsats afgørende. I sygedagpengeafdelingen er således etableret et frontteam, der straks sagen kommer ind i jobcenteret har kompetencerne til at sætte målrettet ind med både samtaler og konkrete initiativer.

Endvidere fortsættes hele fastholdelsesindsatsen, som betyder, at virksomheder kan henvende sig og få støtte og sparring i forhold til deres medarbejdere på arbejdspladsen.

I Tønder Kommune har man de seneste år styrket virksomhedsindsatsen og der er ud-

arbejdet særsomt strategi for området. Der vil i 2020 blive arbejdet videre ud fra denne.

Driftsudgifter til aktivering

Området omfatter

Beskæftigelsesrettede tilbud til borgere på overførselsindkomster. Formålet er at støtte borgerne i at få eller bevare fodfæste på arbejdsmarkedet og sikre, at virksomhederne kan få den ønskede arbejdskraft.

Vision, mål og indsats

I Tønder Kommune er der gjort gode erfaringer med samarbejdet på tværs af kommunens fagområder. Det tværfaglige samarbejde og helhedsorienteret tilgang til den enkelte borger er vejen frem i forhold til at give den bedste hjælp til ledige og sygemeldte i Tønder Kommune. Som en del af handleplanerne i Visions- og Strategiplanen 2018-2022 fortsætter den igangsatte helhedsorienterede familieindsats i 2020.

Ud over kommunalbestyrelsens Visions- og Strategiplan arbejder arbejdsmarkedsområdet ud fra en Beskæftigelsesplan. Planen som er gældende for 2020 er en revidering af mål og indsats fra 2019 og bliver endelig vedtaget i december 2019.

Beskæftigelsesplanen indeholder 3 nationale ministermål, samt særlige lokalt politiske

Forsikrede ledige

Området omfatter

- * Arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede ledige.
- * Arbejdsmarkedsydelse til udfaldstruede forsikrede ledige.
- * Beskæftigelsesindsats i forhold til de forsikrede ledige.

Budgettet til forsikrede ledige er nedjusteret med 7 mio. kr. i forhold til beskæftigelsestilskuddet, da niveauet for dette tidligere har været for højt. Der foretages midtvejsregulering medio 2020, og der vil være en endelig efterregulering medio 2021.

Refusionsreglerne er varighedsbestemte og indebærer at kommunen medfinansierer

fokusområder. Beskæftigelsesplanens målsætning er, at antal fuldtidspersoner på offentlig forsørgelse nærmer sig niveauet for gennemsnittet i Region Syddanmark. For Tønder Kommune betyder det en reduktion på 145 fuldtidspersoner i 2020. Der henvises til Beskæftigelsesplanen.

I forhold til den virksomhedsrettede indsats er der følgende mål i 2020:

Jobformidling 2020:

400 jobformidlinger til virksomheder der efterspørger arbejdskraft, hvoraf mindst 200 fører til ansættelse af en ledig.

Voksenlærlinge 2020:

Der etableres minimum 25 voksenlærlingepladser hos offentlige og private virksomheder.

Virksomhedstilfredshed 2020:

90 % af virksomhederne, som indgår i den årlige virksomhedstilfredshedsundersøgelse, tilkendegiver tilfredshed med jobcenterets service.

henholdsvis 20 %, 40 %, 60 % eller 80 %, alt efter hvor længe borgeren har været på offentlig forsørgelse.

Vision, mål og indsats

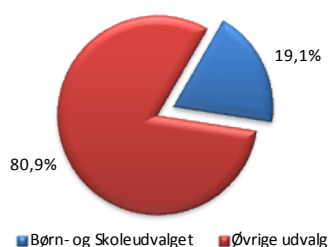
For at hjælpe de ledige hurtigere tilbage i job og uddannelse, vil virksomhedsrettede tiltag og forløb i samarbejde med uddannelsesinstitutioner fortsat være et indsatsområde i 2020. I Jobcentret er der igangsat et eksternt finansieret projekt med Uddannelsesambassadør som fortsætter ind i 2020, og som har til formål at styrke opkvalificering og hjælpe flere borgere i voksenlære, uddannelse og beskæftigelse.

Anlæg

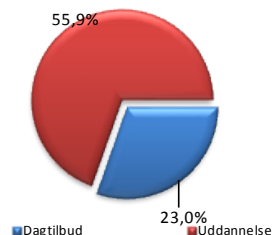
På Arbejdsmarkedsudvalgets område er der ikke afsat midler til anlægsaktiviteter i 2020.

70 Børn- og Skoleudvalget

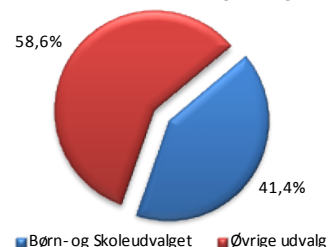
Andel af samlet driftsbudget

Fordelt pr. politikområde

Andel af samlet anlægsbudget

Øversigt over udvalgsområde:

Nettotal i mio. kr.

I 2020-priser	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Drift	650,7	634,6	486,7	476,6	468,7	463,5
Uddannelse	357,2	343,6	338,8	330,0	323,9	322,2
Dagtilbud	155,5	150,5	148,0	146,6	144,8	141,4
Forebyggelse og anbringelse	137,4	138,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Forebyg. og anbring., udenf.serv.ram.	-4,2	-3,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Uddannelse, overførselsudgifter	-0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Forebyg. og anbringelse, ovf.udg.	4,9	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg	28,8	44,5	49,3	9,6	0,4	0,6
Børn- og Skoleudvalget i alt	679,5	679,1	536,1	486,2	469,1	464,1

+ = udgift, - = indtægt

Generelt

Børn- og Skoleudvalget har ansvaret for hovedområderne Uddannelse og Dagtilbud med et samlet nettodriftsbudget på 486,7 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 49,3 mio. kr.

Hovedområdet *Uddannelse* varetager undervisning af alle børn i den skolepligtige alder, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), Tandplejen samt særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse og fritidsaktiviteter under Tønder Ungdomsskole,

Hovedområdet *Dagtilbud* varetager pasning af børn mellem 0-5 år i dagpleje, småbørnsgrupper og børnehaver.

I henhold til Den Økonomiske Strategi foretages der budgetreguleringer på de politikområder, som umiddelbart påvirkes mest i forhold til den demografiske udvikling. Om-

råderne uddannelse, dagtilbud, tandplejen og PPR er omfattet.

Generelt viser prognosen, at udviklingen i aldersgruppen 0 - 16 årige falder med 91 indbyggere fra 2019 til 2020, hvorfor der er indarbejdet følgende budgetreduktioner i 2020.

Aldersinterval	Område	2020
0-5 årige	Dagtilbud	-0,912
6-16 årige	Uddannelse	-4,605
0-17 årige	Tandplejen	-0,151
0-17 årige	PPR	-0,131
Ændring 2019-2023		-5,799

Uddannelse

Området omfatter

- * Tønder Distriktsskole med ca. 1.125 elever fordelt på 4 undervisningssteder.
- * Løgumkloster Distriktsskole med ca. 660 elever fordelt på 3 undervisningssteder.
- * Toftholms Distriktsskole med ca. 505 elever fordelt på 3 undervisningssteder.
- * Skærbæk Distriktsskole med ca. 530 elever på 1 undervisningssted.
- * Tønder Ungdomsskole med kommunens 10. klassetilbud (Tønder10) med ca. 55 elever hos Campus Tønder. Afdeling for særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse og voksenspecialundervisning med i alt ca. 50 elever, samt diverse andre specialtilbud med ca. 20 elever. Derudover dækkes en lang række fritidstilbud i de 4 børne-/ungedistrikter samt i SSP-regi.
- * Kommunalt bidrag til ca. 1.200 elever på private skoler.
- * Kommunalt bidrag til ca. 260 elever på efterskoler og ungdomsskoler.
- * Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).
- * Tandplejen.
- * Specialklasseforanstaltninger i andre kommuner og regioner, ca. 30 elever.

Udviklingen på området er generelt under indflydelse af et faldende elevtal i aldersgruppen.

Prognose for aldersgruppen 6-16 årige

Alderinterval	6-16 år	Pr. år
2019	4.576	
2020	4.476	-100
2021	4.423	-53
2022	4.362	-61
2023	4.342	-19

Ændring 2019-2023

Kilde: befolkningsprognose 2019

Vision, mål og indsatser

Kvalitetsløft i folkeskolen

I kraft af Visions- og Strategiplan 2019-2022 er der fortsat fokus på kvaliteten og trivslen i folkeskolen i Tønder Kommune.

Der er i 2020 budgetteret med ekstra 1,2 mio. kr. til folkeskoleområdet under over-

Budgetprioriteringer

I mio. kr.

Generelt løft folkeskoler

Jeg bor ved Vadehavet (også private skoler)

I alt Uddannelse

skriften "Generelt løft folkeskoler". I overslagsårene øges beløbet til 2,0 mio.

Indsatsen ses i tråd med "Uddannelse til alle", Udviklingsaftaler og øvrige indsatser på området.

Ny skole i Skærbæk

Processen omkring etablering af ny skole i Skærbæk fortsætter i 2020.

Skolens rammer skal tænkes ind i de overordnede målsætninger for skolen og dermed understøtte øget faglighed og elevernes trivsel og udbytte af undervisningen.

Det er fortsat forventningen at den nye skole kan tages i drift august 2020 – der er planlagt rejsegilde i januar/februar 2020

Jeg bor ved Vadehavet

I Tønder Kommune udnytter vi at være nabo til Vadehavet, som er på Unescos verdensarvsliste.

Projektet sikrer elevers kendskab til stedbundne, lokale kultur- og naturværdier – helt konkret med materialer, forløb og mulighed for besøg. Fra 2020 omfatter "Jeg bor ved Vadehavet" også de private skoler i Tønder Kommune.

IT i folkeskolen og dagtilbud

I 2020 forventes Aula at blive udbredt, så både skoler (2019) og dagtilbud inkl. dagpleje er del af kommunikationsplatformen. Aula er del den landsdækkende it-satsning kaldet BrugerPortalsInitiativet (BPI) og omfatter lokalt bl.a. Aula, hardware, digitale læremidler, læringsplatform og administrative systemer. BPI støttes af såvel KL som regeringen.

Tønder Kommune har et fortsat, stærkt og nødvendigt fokus på infrastruktur (hardware/netværk), indhold etc. i relation til udnyttelse af it som ressource.

	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Generelt løft folkeskoler	1,200	2,000	2,000	2,000
Jeg bor ved Vadehavet (også private skoler)	0,250	0,250	0,250	0,250
I alt Uddannelse	1,450	2,250	2,250	2,250

Dagtilbud

Området omfatter

Dagtilbud er opdelt på følgende områder:

- * Dagtilbud fælles, her afholdes fælles udgifter til søskendetilskud, fripladser, private institutioner m.v.
- * Dagplejen med 59 dagplejer.
- * 4 kommunale områdeinstitutioner med 17 filialer.
- * Deutsche Kindertagesstätten in der Kommune Tønder (DKCT), som består af 1 selvejende områdeinstitution med 3 filialer.
- * 5 selvejende daginstitutioner.

De samlede antal pladser under dagtilbud udgør:

- * 1.006 børnehavepladser.
- * 275 småbørnspladser.
- * 74 SFO børn og 9 ungdom klubpladser i forbindelse med mindretallets skoler.
- * 99 pladser i privatinstitution fordelt på 3 privatinstitutioner.
- * 160 pladser i private pasningsordninger

Takstfastsættelse

Forældrebetalingssandel for en plads i småbørnsgruppe, børnehave og dagpleje, må max udgøre 25 % af bruttoudgifterne.

Forældrebetalingssandel i 2020:

Dagplejen: 25 %

Småbørnsgruppe: 23,5 %

Børnehave: 25 %

Området bliver løbende reguleret i forhold til udviklingen i antal børn i aldersgruppen 0-5 årige. Med baggrund i den seneste prognose forventes der følgende udvikling i aldersgruppen.

Prognose for aldersgruppen 0-5 år.

Alderinterval	0-5 årige	Pr. år
2019	2.138	
2020	2.121	-17
2021	2.125	3
2022	2.122	-3
2023	2.087	-35
Ændring 2019-2023		-51

Kilde: Befolkningsprognose 2019

Vision, mål og indsatser

Der arbejdes fortsat med implementering af de store pædagogiske ændringer i dagtilbudsloven fra 2018. Nationalt og i Tønder Kommune er der fokus på betydningen af dagtilbud.

Styrkede pædagogiske læreplaner

Kommunerne har fået 2 år til implementering af den nye styrkede pædagogiske læreplan, som dermed skal være fuldt implementeret ved udgangen af juni måned 2020.

Ledere, medarbejdere og forældrerepræsentanter deltager i en arbejdsgruppe, som er dybt engageret i udviklingsprocessen. Der udvikles redskaber til at styrke den evalueringskultur, som nu er obligatorisk i dagtilbud.

Kompetenceudvikling

Veluddannede pædagoger er en af de væsentligste forudsætninger for høj kvalitet i dagtilbud.

I 2018-2019 har ca. 120 pædagoger gennemført et diplommodul "Den pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer i dagtilbud". Inden for området prioriteres midler til uddannelse af yderligere ca. 75 pædagoger i 2020-2021.

Forberedelsestid i daginstitutionerne

Kommunalbestyrelsen har fra 2020 afsat netto 1,546 mio. kr. til forberedelsestid i institutionerne for at højne fagligheden. Ressourcerne fordeles forholdsvis efter børnetal.

Forberedelsestiden vil kvalificere arbejdet med styrkelse af de pædagogiske læringsmiljøer og anvendelse af data fra Kompetencehjulet.

Dagplejen

Dagplejen er voldsomt udfordret på belægningsprocenten. Det skyldes

- udsving i fødselstallet, så kapaciteten skal tilpasses med kort varsel
- opretholdelse af dagplejetilbud og mulighed for gæstepleje i tyndt befolkede områder
- flere konkurrerende tilbud til småbørn

- sygdom og fravær blandt dagplejere, som nødvendiggør, at der findes andet pasnings-tilbud til børnene.

Kommunalbestyrelsen har nedsat det gennemsnitlige antal børn pr. dagplejer fra 3,850 i 2019 til 3,725 i 2020

Budgetprioriteringer	Budget	Budget	Budget	Budget
I mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Dagplejers gennemsnitlig antal børn 3,725	0,575	0,575	0,575	0,575
Forberedelsestid i daginstitutioner	1,546	1,546	1,546	1,546
I alt Dagtilbud	2,121	2,121	2,121	2,121

Anlæg

På Børn- og Skoleudvalgets område er der afsat et samlet rådighedsbeløb på 49,3 mio. kr. i 2020, som fordeler sig således:

Beløb er angivet i mio. kr.

* Skærbæk Distriktsskole	42,400
* Skærbæk Distriktsskole, inventar	1,500
* Toftlund Skole – science mv.	1,000
* Tønder Grundskole - ombyg. & ren.	1,000
* Tønder Overbygningsskole-science	3,000
* Legepladser - pulje til renovering	0,413

Ny Skole i Skærbæk

Bygning af en ny skole i Skærbæk er godt i gang og afsluttes i sommeren 2020, så den er klar til skoleårets start august 2020.

Der er givet en samlet anlægsbevilling på 102 mio. kr. til skolebyggeriet.

Derudover er der afsat 1,5 mio. kr. til indkøb af inventar, når den nye skole i Skærbæk står færdigt.

Skolerne i Toftlund og Tønder

Der er også givet anlægsbevillinger til skolen i Toftlund og de to skoler i Tønder. Anlægsmidlerne bruges på renovering og udbygning samt til etablering af science rum. Byggerierne er igangsat i 2019 og bliver endelig afsluttet i 2020.

Legepladser

Der er årligt afsat en pulje til renovering af legepladser. I 2020 er der afsat 0,413 mio. kr.

Tønder Kommunalbestyrelse 2018 - 2021

A

Peter Christensen
Højer

Flemming Gjelstrup
Bredebro

Kim Printz Ringbæk
Toftlund

Eike Albrechtsen
Tønder

Henning Gad
Logumkloster

Harald Christensen
Tønder

Anette Abildgaard
Larsen
Lydersholm

C

F

Bjarne Lund Henneberg
Jejsing

I

L

O

V

S

S

V

V

Claus Hansen
Logumkloster

Thomas Ørting
Jørgensen
Lydersholm

Bent Paulsen
Skærbæk
viceborgmester

Jan Voss Hansen
Toftlund

Harry Sørensen
Logumkloster

Jørgen Popp Petersen
Søvang

Louise Thomsen Terp
Tønder

Henrik Frandsen
Skærbæk
borgmester

Mette Bossen Linnét
Tønder
2. viceborgmester

Irene Holk Lund
Logumkloster

René Andersen
Skærbæk

Allan Skjøth
Toftlund

Leif Høeg Jensen
Agerskov

Bo Jessen
Randerup

Anita Uggerholt Eriksen
Tønder

Mathias Knudsen
Bedsted

Ø

Løsgænger

Poul Erik Kjær
Arrild

Preben Linnét
Daler

Daisy Dahl
Skærbæk

Jesper Steenholdt
Abild

Susanne Linnét
Møgeltonder

Holger Petersen
Møgeltonder

Jens Møller
Logumkloster

A: Socialdemokratiet
C: Det Konservative
Folkparti
F: SF
I: Liberal Alliance
L: Borgerlisten
O: Dansk Folkeparti
S: Slesvigsk Parti
V: Venstre
Ø: Enhedslisten

toender.dk

TØNDER KOMMUNE